

Կալիֆորնիայի տարածաշրջանային կենտրոնների ծառայությունների համակարգի ուղեցույց

2025 թ. փետրվար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՆՉՊԵՍ ՍԿՍԵԼ	4
1. ԼԱՆԹԵՐՄԱՆԻ ՕՐԵՆՔԸ	6
Ի՞նչ է Լանտերմանի օրենքը, և ո՞ւմ է այն օգնում:	7
Որո՞նք են իմ Լանտերմանի օրենքի իրավունքները:	7
Ի՞նչ է Չարգացման ծառայությունների վարչությունը:	8
Ի՞նչ է տարածաշրջանային կենտրոնը:	9
Որո՞նք են տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգի կարևոր արժեքները:	11
2. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԻՐԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ	12
Ո՞վ է իրավասու Լանտերմանի օրենքի համաձայն ծառայություններից օգտվելու համար:	13
Կարծում եմ՝ կարող եմ որակավորվել ծառայությունների համար, ուրեմն ի՞նչ պետք է անեմ:	14
3. ԴԻՍՈՒՄ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ	15
Ինչպե՞ս կարող եմ դիմել ծառայությունների համար:	16
Ես չեմ որակավորվում ժամանակավոր իրավասության կամ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների համար: Ուրի՞շ ի՞նչ կարող եմ անել:	20
Ուրի՞շ ո՞ւր կարող եմ դիմել տեղեկատվություն, օգնություն և ռեսուրսներ ստանալու համար:	21
Արդյո՞ք պետք է վճարեմ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների համար:	25
Ի՞նչ է Տնային և համայնքային ծառայությունների (HCBS) ազատումը:	25
Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար պե՞տք է ազատման կարգավիճակ ունենամ:	25
Ինչպե՞ս կարող եմ որակավորվել ազատման համար:	26
4. ԻՆՉՊԵՍ ՊԱՏՐԱՍՏԿԵԼ ՁԵՐ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԴԻՊՄԱՆԸ	27
Ի՞նչ տեղեկատվություն է պետք կիսել իմ տարածաշրջանային կենտրոնի հետ:	28
Իմ տարածաշրջանային կենտրոնի գրառումները գաղտնի՞ են:	29
Ի՞նչ անել, եթե ինձ անհրաժեշտ է տեղեկատվություն, գնահատումներ կամ հանդիպումներ անգլերենից բացի այլ լեզվով:	29

Կարո՞ղ եմ տեսնել կամ պատճենել իմ տարածաշրջանային կենտրոնի գործը:	29
5. Անհատական ծրագրի պլան	30
Ես իրավունք ունեմ օգտվելու տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից: Ի՞նչ է հաջորդը:	31
Ինչպե՞ս կարող է իմ ծառայությունների համակարգողը օգնել ինձ:	31
Ի՞նչ է Անհատական ծրագրային պլանը (IPP):	32
Ո՞վ է ընդգրկված իմ IPP պլանավորման թիմում:	32
Ինչպե՞ս կարող եմ ստեղծել իմ IPP-ն:	32
Ո՞րն է իմ IPP-ի ժամանակացույցը:	33
Պե՞տք է ստորագրեմ IPP-ն:	34
Ինչպե՞ս է փոխվում IPP-ն:	34
6. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՍՏԱՆԱԼԸ	36
Ի՞նչ տեսակի ծառայություններ և աջակցություն է հասանելի տարածաշրջանային կենտրոնում:	37
Ինչպե՞ս կարող եմ ծառայություններ և աջակցություն ստանալ տարածաշրջանային կենտրոնից:	37
Կա՞ն արդյոք ինձ համար հասանելի այլ հանրային և համայնքային ռեսուրսներ:	39
7. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ՁԵՐ ՈՂՋ ԿՅԱԼՔԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ	41
Ինչպե՞ս են ծառայությունները փոխվում իմ կյանքի ընթացքում:	42
Ի՞նչ է պատահում երեխաների, դեռահասների և երիտասարդների հետ:	44
Ի՞նչ է պատահում մեծահասակների հետ:	47
8. ԱՆՉԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄ	48
Ի՞նչ կլինի, եթե ես համաձայն չեմ տարածաշրջանային կենտրոնի հետ:	49
Ի՞նչ է բողոքարկումը:	49
Ո՞վ կարող է օգնել ինձ իմ բողոքարկման հարցում:	51
Ո՞րն է բողոքարկում ներկայացնելու ժամկետը:	54
Ի՞նչ օրինական իրավունքներ ունեմ ես բողոքարկման գործընթացում:	54
Ի՞նչ է տեղի ունենում բողոքարկման գործընթացի ընթացքում:	55
Որո՞նք են բողոքարկումը լրացնելու վերջնաժամկետները:	56

Ու՞մ պետք է բողոք ներկայացնեմ, եթե կարծում եմ, որ տարածաշրջանային կենտրոնը կամ մատակարարը անարդարացիորեն են վարվել ինձ հետ: 56

9. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ ԵՎ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 58

Կոնտակտներ..... 59

Early Start-ից անցման վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար..... 63

Դպրոցական տարիքի և մեծահասակների ծառայությունների մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար..... 65

Առողջապահության և սոցիալական ծառայությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար..... 67

Ձեր իրավունքների մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար 68

10. ՀԱՃԱԽ ՕԳՏԱԳՈՐԾԿՈՂ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ..... 71

ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻՑ

NBRC համայնքի հարգելի անդամներ,

Որպես Հյուսիսային Բեյի տարածաշրջանային կենտրոնի (NBRC) գործադիր տնօրեն, սիրով ողջունում եմ ձեզ: Մենք պատիվ ունենք ծառայել որպես Կալիֆորնիայի 21 տարածաշրջանային կենտրոններից մեկը՝ աջակցելով ավելի քան 12,000 անհատների Նապա, Սոնոմա և Սոլանո գավառներում:

Կալիֆորնիան եզակի է զարգացման հաշմանդամություն ունեցող անձանց հանդեպ իր նվիրվածությամբ Լանտերմանի զարգացման հաշմանդամության ծառայությունների մասին օրենքի միջոցով: Այս նշանակալից նահանգային օրենքը հաստատում է անհատի առանձնահատուկ կարիքներին, նպատակներին և նախասիրություններին հարմարեցված անհատակենտրոն ծրագիր ստանալու իրավունքը: Այս գործընթացի միջոցով բացահայտվում են ծառայություններն ու աջակցությունները, որոնք կնպաստեն անկախությանը, ներառմանը և լիարժեք կյանքին:

NBRC-ում մեր առաքելությունն է հզորացնել, հարգել ու ծառայել զարգացման հաշմանդամություն ունեցող կամ զարգացման վտանգի տակ գտնվող յուրաքանչյուր երեխայի ու մեծահասակի: Մենք առաջնորդվում ենք մեր հիմնական արժեքներով՝ պատկանելության զգացում, կարեկցանք, արժանապատվություն և հարգանք, ազնվություն, ներառականություն և համեստություն: Մեր աշխատանքը կենտրոնացած է օգնելու անհատներին օգտվել այն ռեսուրսներից, որոնք անհրաժեշտ են իրենց ընտրած կյանքով ապրելու համար:

Դրան հասնելու համար մեր տնօրենների խորհուրդը մշակել է ռազմավարական նպատակներ, որոնք կենտրոնացած են այնպիսի կարևոր ոլորտների վրա, ինչպիսիք են.

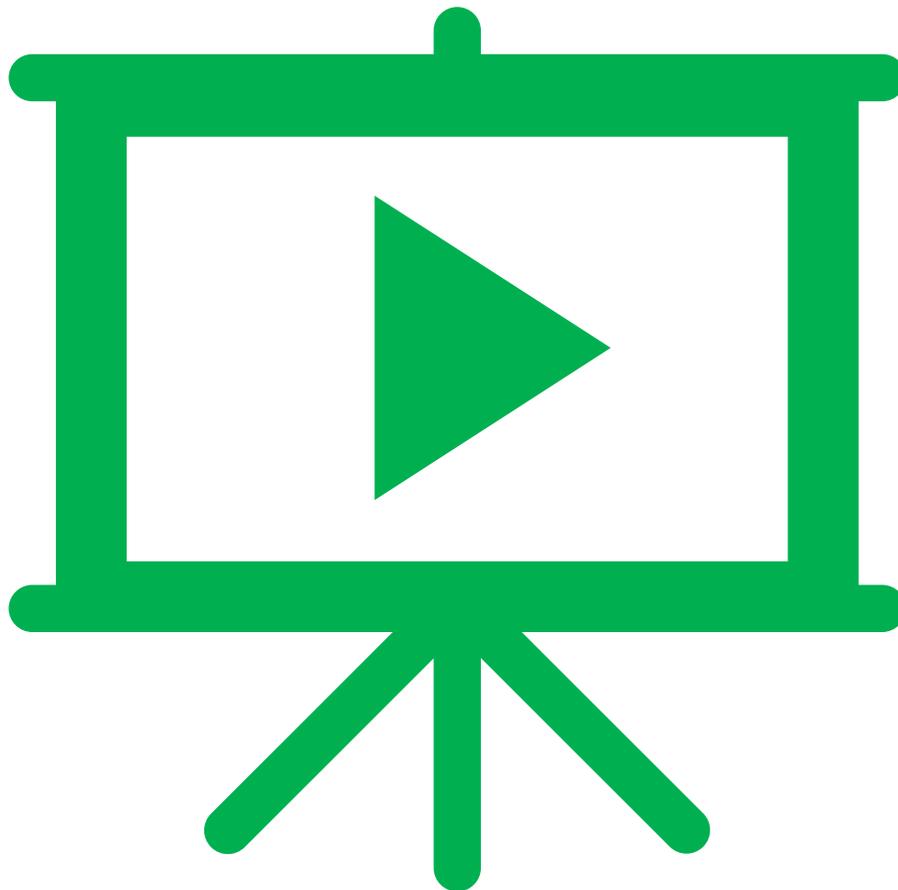
- Անհատակենտրոն մտածողություն
- Բազմազանություն, հավասարություն, ներառում և պատկանելություն
- Բնակարանային ֆոնդի պահպանում և զարգացում
- Հաղորդակցություն և իրազեկում
- Ինքնապաշտպանների ամրապնդում
- Ֆինանսավորում և օրենսդրական շահերի պաշտպանություն
- Չբաղվածություն և անկախություն
- Ընտանիքի աջակցություններ

Մեր նվիրված ծառայության համակարգողները այս գործընթացի հիմքում են, քանի որ նրանք համագործակցում են անհատների ու ընտանիքների հետ ծառայողական համակարգում կողմնորոշվելու, Լանտերմանի օրենքի ներքո իրենց իրավունքները հասկանալու և անհրաժեշտ աջակցությունից օգտվելու համար:

Մենք երախտապարտ ենք, որ ձեր ճամփորդության մի մասն ենք ու այստեղ ենք, որպեսզի քայլեր ձեզ հետ ճանապարհի ամեն քայլափոխին: Բարի գալուստ NBRC համայնք, մենք անհամբեր սպասում ենք ձեզ հետ աշխատելուն:

Հարգանքով՝

Գաբրիել Ռոզին
Գործադիր տնօրեն

Բարի գալուստ այս ուղեցույց:
Իմացեք, թե ինչ կա ներսում և ինչպես դա կարող է օգնել ձեզ:

Այս տեղեկատվական փաթեթը պարունակում է տեղեկություններ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու մասին: Այն պետք է լինի օգտակար հետևյալ անձանց համար՝

- Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվող անձինք
- Տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից սպասարկվող անձինք
- Ծնողներ/խնամակալներ
- Այլ խնամողներ

Նպատակն է օգնել ձեզ հասկանալ, թե ինչպես օգտվել ծառայություններից և աջակցությունից: Սա ներառում է հետևյալի մասին տեղեկություններ՝

- Օրենքը
- Տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգը
- Տարածաշրջանային կենտրոնի և համայնքի կողմից հասանելի ծառայություններ
- Ծառայություններից օգտվելու իրավունքներն ու իրավասությունը

Փաթեթը բաժանված է 10 բաժնի: Կարող եք կարդալ դրանք մեկ առ մեկ կամ միայն այն մասը, որն առավել օգտակար է ձեզ համար:

1. **Լանտերմանի օրենքը.** *Հասկացեք ծառայություններ և աջակցություն մատուցելու օրենքը, արժեքները և սկզբունքները:*
2. **Ծառայությունների համար իրավասությունը.** *Հասկացեք, թե ով կարող է օգնություն ստանալ և ինչը կարելի է համարել զարգացման հաշմանդամություն:*
3. **Դիմում ծառայությունների և աջակցության համար.** *Իմացեք տարածաշրջանային կենտրոնից ծառայություններ ստանալու համար դիմելու սկզբնական քայլերը:*
4. **Ինչպես պատրաստվել ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի առաջին հանդիպմանը.** *Հավաքեք անհրաժեշտ փաստաթղթերը և տեղեկատվությունը ընդունելության գործընթացի համար:*
5. **Անհատական ծրագրային պլան (IPP).** *Իմացեք անհատական ծրագրային պլանի ստեղծման և օգտագործման, մարդկանց ցանկություններին և կարիքներին համապատասխան աջակցությունը հարմարեցնելու մասին:*
6. **Ծառայություններ ստանալը.** *Երբ IPP-ն համաձայնեցված լինի, իմացեք, թե ինչպես ստանալ և օգտագործել ծառայությունները:*
7. **Ծառայությունների փոփոխություն և ձեր ողջ կյանքի ընթացքում.** *Հասկացեք, թե ինչպես կարող են ծառայությունները փոխվել ժամանակի ընթացքում և ինչպես եք տարբեր աջակցության կարիք ունենում:*
8. **Անհամաձայնությունների լուծում.** *Իմացեք անհամաձայնությունները լուծելու և բողոքարկման գործընթացն օգտագործելու մասին:*
9. **Լրացուցիչ ռեսուրսներ և աջակցություն.** *Շահերի պաշտպանության և աջակցության կազմակերպություններ, գործակալություններ և ծրագրեր, որոնք կարող են օգնել ձեզ:*
10. **Հաճախ օգտագործվող տերմիններ.** *Այս փաստաթղթում օգտագործվող տերմինների սահմանումները:*

1. ԼԱՆԹԵՐԱՎՆԻ ՕՐԵՆՔԸ

Իմացեք օրենքների մասին և թե ով պետք է հետևի դրանց:

Ի՞նչ է Լանտերմանի օրենքը, և ո՞ւմ է այն օգնում:

Լանտերմանի օրենքը Կալիֆորնիայի օրենք է, որն ուժի մեջ է մտել 1969 թվականին: Այն անվանակոչվել է Frank D. Lanterman-ի անունով: Նա Կալիֆորնիայի օրենսդիր էր, որը պաշտպանում էր զարգացման հաշմանդամություն ունեցող մարդկանց և նրանց իրավունքները:

Լանտերմանի օրենքն օգնում է զարգացման խնդիրներ ունեցող կալիֆորնիացիներին: Այն նրանց իրավունք է տալիս ստանալ համայնքում անկախ և արդյունավետ կյանքով ապրելու համար անհրաժեշտ ծառայությունները: Օրենքը ստեղծեց տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգը: Տարածաշրջանային կենտրոնները՝

- Որոշում են իրավասությունը
- Գնահատում են կարիքները
- Չարգացման խնդիրներ ունեցող անձանց և նրանց ընտանիքներին տրամադրում են ծառայություններ և աջակցություն և համակարգում են դրանք

Ձեր ծառայությունները որոշվում են ձեր և ձեր պլանավորման թիմի կողմից: Ձեր ծառայությունները պետք է բավարարեն ձեր կարիքները և լավագույնս համապատասխանեն ձեր մշակույթին ու լեզվին: Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվող բոլոր անձինք պետք է հավասարապես հասանելիություն ունենան որակյալ ծառայություններին:

Լրացուցիչ տեղեկություններ հասանելի են [Լանտերմանի օրենքի և դրան առնչվող օրենքների մասին](#): Սա ներառում է հեշտ հասկանալի ռեսուրսների ուղեցույց:

Որո՞նք են իմ Լանտերմանի օրենքի իրավունքները:

Ձեր իրավունքները ներառում են՝

- Ծառայություններ և աջակցություն համայնքում կամ ձեր տան մոտակայքում
- Արժանապատվություն, գաղտնիություն և մարդասիրական խնամք
- Հանրային կրթություն, որը կբավարարի ձեր կարիքները
- Արագ բժշկական օգնություն և բուժում
- Կրոնական ազատություն և ուղղության հետևում
- Բարեկամություններ, հարաբերություններ և համայնքային գործունեություն
- Ֆիզիկական վարժություններ և հանգիստ
- Ազատ լինել վնասից և անվտանգ լինել
- Ազատ վտանգավոր ընթացակարգերից
- Ընտրություններ կատարել այն մասին, թե ինչպես ապրել ձեր կյանքը
- Ցանկացած ենթադրյալ չարաշահման անհապաղ քննություն

Դուք նաև իրավունքներ ունեք որոշել, թե ինչպես է տարածաշրջանային կենտրոնը մատուցում ծառայություններ: Սա ներառում է հետևյալի իրավունքը՝

- Ձեր ծառայությունների կարիքների գնահատում:
- Անհատական ծրագրային պլան (IPP)՝ հիմնված ձեր կարիքների և ընտրությունների վրա: Դուք և ձեր IPP թիմը սահմանում եք ձեր նպատակներն ու խնդիրները: Դուք նաև խոսում եք ձեր նպատակներին հասնելու համար անհրաժեշտ ծառայությունների և աջակցության մասին:
- Օգնություն ծառայությունների համակարգողի կողմից, ով կարող է օգնել ձեզ ստանալ ձեզ անհրաժեշտ ծառայությունները:
- Ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի գրառումների գաղտնիությունը և դրանց մուտք գործելու հնարավորությունը:
- Տարածաշրջանային կենտրոնի որոշումների հետ կապված անհամաձայնությունը լուծելու միջոց:
- Բողոք ներկայացնելու միջոց, եթե կարծում եք, որ ձեր իրավունքները խախտվել են:

Ի՞նչ է Չարգացման ծառայությունների վարչությունը:

Չարգացման ծառայությունների վարչությունը (DDS) նահանգային վարչություն է, որը համագործակցում է 21 տարածաշրջանային կենտրոնների հետ, որոնք համակարգում են ծառայությունները Կալիֆորնիայում ապրող և զարգացման խնդիրներ ունեցող մարդկանց համար: Տարածաշրջանային կենտրոնների հետ համագործակցությամբ DDS-ը օգնում է ապահովել, որ անհատները հնարավորություն ունենան ընտրություն կատարելու և իրենց համայնքների անդամներ լինելով անկախ, արդյունավետ կյանք վարելու: DDS-ը տրամադրում է առաջնորդություն, տեխնիկական աջակցություն և քաղաքականության ուղղորդում: DDS-ը պայմանագրեր է կնքել Կալիֆորնիայի 21 տարածաշրջանային կենտրոնների հետ՝ ծառայություններ մատուցելու համար: DDS-ը վերահսկում է, թե ինչպես են տարածաշրջանային կենտրոնները մատուցում ծառայություններ: DDS-ը կառավարում է նահանգի կողմից տրամադրվող ծառայությունները

Ի՞նչ է տարածաշրջանային կենտրոնը:

Տարածաշրջանային կենտրոնները տեղական գործակալություններ են: Նրանք կազմակերպում են ծառայություններ զարգացման խնդիրներ ունեցող երեխաների և մեծահասակների, ինչպես նաև նրանց ընտանիքների համար: Կալիֆորնիա Նահանգի յուրաքանչյուր տարածքում կա տարածաշրջանային կենտրոն: Դուք կաշխատեք ձեր բնակության վայրի տարածաշրջանային կենտրոնի հետ: Տարածաշրջանային կենտրոնները կկատարեն հետևյալը.

- Կզնահատեն զարգացման ուշացումը կամ հաշմանդամությունը
- Կորոշեն ծառայություններ ստանալու իրավասությունը
- Կզնահատեն ձեր ծառայությունների կարիքները և կօգնեն ձեզ ստանալ այդ ծառայությունները
- Կաշխատեն ձեզ հետ՝ մշակելու ձեր անհատական ծրագրային պլանը (IPP), որը թվարկում է ձեր բոլոր ծառայությունների կարիքները:
- Պայմանագրեր կկնքեն ծառայություն մատուցողների հետ և կվերահսկեն ծառայությունները
- Կհետևեն Նահանգային և դաշնային քաղաքականությանը

Բոլոր տարածաշրջանային կենտրոններն ունեն նմանատիպ ծրագրեր, բայց յուրաքանչյուր տարածաշրջանային կենտրոն կարող է տարբեր կերպ գործել: Սա պայմանավորված է նրանով, որ յուրաքանչյուր տեղական համայնք յուրահատուկ է: Դուք կարող եք գտնել ձեր տեղական տարածաշրջանային կենտրոնը՝ մուտքագրելով ձեր փոստային ինդեքսը [Տարածաշրջանային կենտրոնի որոնման գործիքով](#):

Որո՞նք են տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգի կարևոր արժեքները:

Հզորացում և ընտրություն. Անհատները և նրանց ընտանիքները պետք է կարողանան ինքնուրույն որոշումներ կայացնել իրենց կյանքին ազդող հարցերի վերաբերյալ: Նպատակն այն է, որ մարդիկ ապրեն լիարժեք և ինքնուրույն կյանքով: Սա տեղի է ունենում՝ անձին դարձնելով ծառայությունների պլանավորման և մատուցման կենտրոն:

Բազմազանություն և մշակութային նախասիրություններ. Տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգը հարգում է այն մարդկանց տարբեր ծագումն ու մշակույթները, որոնց նրանք օգնում են: Նրանք ծառայություններ են մատուցում բազմաթիվ լեզուներով և տրամադրում են թարգմանիչներ՝ բազմազան բնակչությանը օգնելու համար: Նրանք նաև առաջարկում են ծառայություններ, որոնք բավարարում են իրենց սպասարկած մարդկանց կոնկրետ կարիքները, արժեքները և մշակութային նախասիրությունները:

Ընտանեկան աջակցություն. Ընտանիքները հաճախ ամենալավը գիտեն, թե ինչի կարիք ունեն իրենց սիրելիները, հատկապես, երբ խոսքը վերաբերում է փոքր երեխաներին: Սովորաբար նրանք են որոշում, թե ինչ է կատարվում իրենց կյանքում: Ծառայություններն ու աջակցությունը պետք է կենտրոնանան ընտանիքի ուժեղ կողմերի, անձնական հարաբերությունների և կապերի, ինչպես նաև համայնքային ռեսուրսների վրա:

Համայնքային ինտեգրում. Չարգացման խնդիրներ ունեցող մարդիկ համայնքի մաս են կազմում: Տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգը պետք է օգնի մարդկանց ապրել, աշխատել և վայելել ինչպես հաշմանդամություն չունեցող, այնպես էլ հաշմանդամ համայնքի անդամների հետ միասին:

Թիմային աշխատանք. Սեփական իրավունքների պաշտպանները և ընտանիքի անդամները տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգի գործընկերներ են: Դրական ապագայի պլանավորումը թիմային ջանք է, որը գլխավորում է ծառայություններ ստացող անհատը:

2. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԱՄԱՐ ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

Իմացեք, թե ինչպես պարզել, թե արդյոք կարող եք ծառայություններ ստանալ տարածաշրջանային կենտրոնից:

Ո՛վ է իրավասու Լանտերմանի օրենքի համաձայն ծառայություններից օգտվելու համար:

Հետևյալ առողջական վիճակները համարվում են զարգացման հաշմանդամություն.

- Աուտիզմ
- Մանկական ուղեղի կաթված
- Էպիլեպսիա
- Մտավոր հաշմանդամություն
- Այլ վիճակներ, որոնք սերտորեն կապված են մտավոր հաշմանդամության հետ ԿԱՄ որոնք բուժման կարիք ունեն, ինչպես մտավոր հաշմանդամություն ունեցող անձը ԵՎ չեն հանդիսանում միայն ֆիզիկական հաշմանդամություն

Հոգեկան առողջության ախտորոշումը կամ ուսման դժվարությունը բավարար չեն տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար: Ծառայություններից օգտվելու համար դուք պետք է ունենաք զարգացման հաշմանդամություն, որը՝

- Սկսվում է մինչև 18 տարեկան դառնալը
- Կտևի ձեռ ամբողջ կյանքի ընթացքում
- Դժվարացնում է այնպիսի բաներ անելը, ինչպիսիք են քայլելը, շփվելը, հասկանալը, ինքներդ ձեզ համար հոգ տանելը կամ աշխատելը

Եվ

Առնվազն երեք ոլորտներում ներկայացնում է առօրյա կյանքի մարտահրավերներ.

- Առօրյա կյանքի հմտություններ, ինչպիսիք են՝ ուտելը, հագնվելը, ինքնախնամքը (ինքնասպասարկում)
- Լեզվի ըմբռնում, խոսելակերպ և ինքնարտահայտում (ընկալունակ և արտահայտիչ լեզու)
- Մտածողություն և հասկացողություն (ուսուցում)
- Զայլել, տեղաշարժվել, ֆիզիկական ակտիվություն (շարժունակություն)
- Ընտրություններ կատարելը, հիմնական կարիքները հոգալը, սոցիալական և հուզական դատողությունը կիրառելը և անկախ լինելը (ինքնուրույն կողմնորոշվելը)
- Ապրելը ձեր ընտրած տանը շատ քիչ օգնությամբ (անկախ ապրելու հնարավորություն)
- Կարողանալը սնունդ գնել, վճարել հաշիվները և աշխատանք ունենալ (տնտեսական ինքնաբավություն)

Տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է գնահատել ձեզ՝ պարզելու համար, թե արդյոք դուք իրավասու եք ծառայությունների համար: Ընտանեկան եկամուտը և ներգաղթային կարգավիճակը չեն ազդում տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու ձեր իրավունքի վրա:

Կարծում եմ՝ կարող եմ որակավորվել ծառայությունների համար, ուրեմն ի՞նչ պետք է անեմ:

Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար դուք պետք է ունենաք զարգացման հաշմանդամություն: Չարգացման հաշմանդամության նշանները կարող են տարբեր լինել՝ կախված անձի տարիքից: Նշանները կարող են ցույց տալ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների կարիքը:

Նորածինների և փոքրիկների մոտ կարող եք նկատել.

- Վաղաժամ ծննդաբերություն կամ ցածր քաշով ծննդաբերություն
- Տեսողության կամ լսողության դժվարություններ
- Նախածննդյան (ծննդից առաջ) կամ հետծննդյան (ծննդից հետո) թմրանյութերի, ալկոհոլի կամ ծխախոտի ազդեցությունը
- Վատ սնուցում կամ սննդային դժվարություններ (սննդարար սննդի, սպիտակուցների, վիտամինների կամ երկաթի պակաս)
- Կապարի վրա հիմնված ներկի ազդեցությունը
- Միջավայրի գործոններ, ինչպիսիք են չարաշահումը կամ անտեսումը
- Չարգացման հաշմանդամության հետ կապված գենետիկական վիճակ (օրինակ՝ Դաունի համախտանիշ)

Երեխաները, դեռահասները և մեծահասակները կարող են օգնության կարիք ունենալ հետևյալի հետ կապված.

- Հագնվելը, լոգանք ընդունելը, ուտելը և ընդհանուր առօրյա կյանքը՝ համեմատած նույն տարիքի մարդկանց հետ
- Ամենօրյա գործունեության պլանավորումը, կազմակերպվածությունը և նպատակների սահմանումը
- Խնդիրներ լուծելը, իրերին այլ կերպ նայելը և ճիշտը սխալից տարբերելը
- Դպրոցում սովորելը, ընկերներ ձեռք բերելը և նոր մարդկանց հետ զրուցելը
- Թվերի, ժամանակի կամ փողի ըմբռնումը
- Զայլելը, շարժվելը, տեսնելը և լսելը

Ցանկացած մեկը կարող է դիմել տարածաշրջանային կենտրոնի հեռախոսով, էլեկտրոնային փոստով կամ գրավոր: Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու իրավունքը ստուգելու համար ախտորոշում ունենալը պարտադիր չէ: Տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է ցանկանալ անցկացնել լրացուցիչ գնահատումներ՝ պարզելու համար, թե արդյոք դուք համապատասխանում եք ծառայությունների պահանջներին:

Հաջորդ բաժնում դուք ավելին կիմանաք ծառայությունների համար դիմելու մասին:

3. ԴԻՄՈՒՄ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Իմացեք, թե ինչպես դիմել ծառայությունների և աջակցության համար որակավորում ստանալուց հետո, կամ գտեք օգնություն ստանալու այլ եղանակներ:

Ծառայությունների համար դիմելու գործընթացը և ժամանակացույցը նույնն են յուրաքանչյուր տարածաշրջանային կենտրոնում: Կարող եք սկսել ձեր տեղական տարածաշրջանային կենտրոնը գտնելով և կապ հաստատելով: Դուք կարող եք կապվել ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի հետ՝ զանգահարելով, էլեկտրոնային նամակ ուղարկելով կամ տարածաշրջանային կենտրոնի կայքում էլեկտրոնային ձևաթուղթը լրացնելով:

Ինչպե՞ս կարող եմ դիմել ծառայությունների համար:

Եթե կարծում եք, որ զարգացման հետ կապված խնդիրներ ունեք, ահա 3 քայլ՝ սկսելու համար: Այս 3 քայլերը կոչվում են ընդունելություն՝ պարզելու համար, թե արդյոք դուք համապատասխանում եք ծառայությունների պահանջներին: Յուրաքանչյուր քայլի մասին լրացուցիչ տեղեկություններ ներկայացված են ստորև:

Ուղեգրում. Սկզբնական կապը տարածաշրջանային կենտրոնի հետ ձեր մասին և թե ինչպես նրանք կարող են օգնել ձեզ

Համաձայնություն. Ընդունելության ժամի և գործողությունների մեկնարկի համար անհրաժեշտ է ստորագրված համաձայնություն:

Իրավասություն. Լրացուցիչ գնահատումներ, որոնք անհրաժեշտ են՝ պարզելու համար, թե արդյոք դուք որակավորվում եք տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների համար:

1

Ուղեգրում տարածաշրջանային կենտրոն

Երբ դուք կապվեք տարածաշրջանային կենտրոնի հետ, ծառայությունների համակարգողը կամ ընդունման մասնագետը ձեզ հարցեր կտա: Նա կօգնի ձեզ ընդունելության գործընթացում: Ծառայության համակարգողը կամ ընդունման մասնագետը կհարցնի, թե կա արդյոք որևէ մեկը, ով գիտի ձեր մասին: Սա կարող է լինել ընտանիքի այլ անդամներ, բժիշկներ, ուսուցիչներ և սոցիալական աշխատողներ: Դուք պետք է կիսվեք ցանկացած գնահատումով և ախտորոշմամբ ծառայությունների համակարգողի կամ ընդունման մասնագետի հետ:

Եթե տարածաշրջանային կենտրոնը ասի, որ դուք համապատասխանում եք ծառայությունների պահանջներին, ընդունման գործընթացն ավարտված է:

Եթե տարածաշրջանային կենտրոնը վստահ չէ, նրանք կանցկացնեն լրացուցիչ գնահատումներ՝ պարզելու համար, թե արդյոք դուք որակավորվում եք ծառայությունների համար:

Տարածաշրջանային կենտրոնն այս մասին որոշում կկայացնի ձեր կապվելուց հետո 15 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

2

Չամաձայնություն գնահատումների համար

Եթե տարածաշրջանային կենտրոնը կարիք ունի լրացուցիչ գնահատումներ անցկացնելու, նրանց անհրաժեշտ է ձեր թույլտվությունը: Եթե դուք 18 տարեկանից բարձր եք, կարող եք ստորագրել ձեր համաձայնությունը և թույլտվություն տալ գնահատման մեկնարկի համար: Եթե դուք 18 տարեկանից փոքր եք, ձեր ծնողը կամ խնամակալը, կամ խնամատարության տակ գտնվող երեխայի դեպքում՝ կրթական իրավունքի կրողը պետք է ստորագրի համաձայնության ձևը: Եթե դուք ունեք խնամակալ, նա պետք է ստորագրի համաձայնության ձևը:

3

Իրավասության գնահատում

Երբ տարածաշրջանային կենտրոնը ստանա ձեր ստորագրված համաձայնության ձևերը, նրանք կարող են կատարել լրացուցիչ գնահատումներ: Գնահատումն իրականացնող անձը կնկարագրի, թե ինչ է տեղի ունենում գործընթացի յուրաքանչյուր փուլում: Սա կարող է տևել մինչև 120 օր : Եթե ձեր առողջությանը և անվտանգությանը վտանգ է սպառնում, ժամանակը կարող է արագանալ:

Գնահատումը՝ որոշելու համար, թե արդյոք դուք որակավորվում եք տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար, կարող է ներառել.

- Նախկինում կատարված գնահատումների և ախտորոշումների գրառումների կամ զեկույցների վերանայում
- Տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից ախտորոշիչ գնահատումներ
- Տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից կատարված այլ գնահատականներ

Դուք կարող եք նաև հանդիպել տարածաշրջանային կենտրոնի այլ աշխատակիցների կամ այլ մասնագետների հետ, որոնց հետ նրանք աշխատում են: Սա ներառում է սոցիալական աշխատողներ, հոգեբաններ, առողջապահության մասնագետներ և այլ մասնագետներ: Նրանք ձեզ հետ կաշխատեն որպես թիմ ընդունելության և գնահատման գործընթացում: Այս թիմը կոչվում է միջմասնագիտական կամ ID թիմ և ներառում է առնվազն մեկ բժիշկ, հոգեբան և ընդունման կամ ծառայությունների համակարգող:

5 տարեկանից փոքր որոշ երեխաներ կարող են իրավասու լինել այսպես կոչված ժամանակավոր իրավասության համար: Երեխան կարող է դեռևս չունենալ համապատասխան ախտորոշում, կամ նա կարող է չունենալ զարգացման էական հաշմանդամություն:

Երեխաները, որոնք համապատասխանում են ժամանակավոր իրավասության պայմաններին, դեռ կարող են օգտվել տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից, եթե՝

- Երեխան 5 տարեկանից փոքր է
- Հաշմանդամությունը միայն ֆիզիկական բնույթ չի կրում
- Երեխան ունի էական սահմանափակումներ կյանքի գործունեության հետևյալ երկու ոլորտներում
  - Հագնվելը և կերակրվելը (ինքնասպասարկում)
  - Լսողական և խոսակցական (ընկալողական և արտահայտիչ լեզու)
  - Սովորելը, մտածելը և խնդիրներ լուծելը (ուսուցում)
  - Քայլելը և շարժվելը (շարժունակություն)

- Ընտրություն կատարելը, ձեռք ասելը, թե ինչ են ուզում, սոցիալական և հուզական դատողությունը (ինքնատրոլորդում)

Երեք կամ չորս տարեկան երեխայի համար նախնական իրավասության պահանջ չէ, որ նա ծառայություն ստացած լինի «Early Start» ծրագրում: Երեխան, որը որոշվի որպես ժամանակավորապես իրավասու, կունենա IPP: Երեխաները, ովքեր ծառայություններ են ստանում ժամանակավոր իրավասության միջոցով, կարող են դրանք ստանալ մինչև 5 տարեկանը: Այդ ժամանակ նրանք պետք է համապատասխանեն տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից ծառայությունների շարունակական ընդունվելու իրավասության պահանջներին: Եթե նրանք դա չանեն, տարածաշրջանային կենտրոնների ծառայությունները կդադարեն: Այս ժամանակահատվածում կարևոր է ընտանիքների/խնամակալների և տարածաշրջանային կենտրոնի միջև հաղորդակցությունը: Իրավասության չափանիշների վերաբերյալ տեղեկությունների համար տես [Տարածաշրջանային կենտրոնի իրավասություն և ծառայություններ](#) բաժինը:

Եթե դուք չեք համապատասխանում ծառայությունների պահանջներին, դուք կստանաք նամակ տարածաշրջանային կենտրոնից որոշում կայացնելուց հետո [5 աշխատանքային օրվա](#) ընթացքում: Եթե դուք համաձայն չեք, դուք ունեք [60 օր](#) որոշումը բողոքարկելու համար: Ավելի շատ տեղեկությունների համար տես [Բաժին 8. Անհամաձայնությունների լուծում](#):

Ընդունման առաջին երեք քայլերը կարող են տևել մինչև [120 օր](#) : Դուք կարող եք կապվել ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի հետ ցանկացած պահի, մինչև սպասում եք: Եթե տարածաշրջանային կենտրոնը որոշում չի կայացրել այս ժամանակահատվածում, դուք պետք է կապվեք ձեր ծառայությունների համակարգողի կամ ընդունման մասնագետի հետ: Գրի առեք այնպիսի տեղեկություններ, ինչպիսիք են՝ ձեռք գանգի օրը և ժամը, այն անձի անունը, որի հետ խոսել եք, թե ինչ է նա ասել, ձայնային հաղորդագրություն թողնելու ամսաթվերը և ժամերը կամ էլեկտրոնային նամակներ ուղարկելու ժամանակը:

Եթե տարածաշրջանային կենտրոնը ժամանակին որոշում չի տրամադրում, կարող եք բողոք ներկայացնել տարածաշրջանային կենտրոնի տնօրենին: Տարածաշրջանային կենտրոնի վերաբերյալ ձեր ունեցած նշումները կօգնեն ձեր բողոքի հետ կապված: Բողոք ներկայացնելու վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար տես [Բաժին 8. Անհամաձայնությունների լուծում](#):

Ես չեմ որակավորվում ժամանակավոր իրավասության կամ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների համար: Ուրիշ ի՞նչ կարող եմ անել:

Եթե դուք չեք որակավորվում ժամանակավոր իրավասության կամ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների համար պահանջվող չափանիշներին, ապա դուք ունեք այլ տարբերակներ: Կալիֆորնիա նահանգը կամ դաշնային կառավարությունը կարող են ունենալ այլ ծրագրեր, որոնք կարող են օգնել ձեզ:

Գտեք այլ ծրագրեր կամ ծառայություններ

- Ձեր ընդունման մասնագետը կամ ծառայությունների համակարգողը կարող է օգնել ձեզ ուսումնասիրել ձեր համայնքում առկա հնարավոր ռեսուրսները:
- Կարող եք փորձել այլ ռեսուրսներ, ինչպիսիք են՝ տնային աջակցության ծառայությունները (IHSS), սոցիալական ապահովագրության նպաստները և Medi-Cal-ը:
- Դպրոցական տարիքի աշակերտները (3-22 տարեկան) կարող են դիմել ծառայությունների համար դպրոցական շրջանի միջոցով:
- Մեծահասակների համար (18 տարեկան և բարձր).
  - Վերականգնողական բաժանմունքը կարող է օգնել քոլեջ ընդունվելու և աշխատանք գտնելու հարցում
  - Ձեր տեղական Անկախ կյանքի կենտրոնը (ILC) կարող է ծառայություններ և ռեսուրսներ ունենալ
  - Դուք կարող եք կապվել ձեր տեղական վարչաշրջանի հոգեկան առողջության բաժնի հետ՝ հոգեկան առողջության ծառայություններ ստանալու համար:
  - Կարող եք կապվել ձեր տեղական Տարեցների և հաշմանդամության ռեսուրսների կենտրոնի (ADRC) հետ: Նրանք օգնում են տարեց մեծահասակներին և հաշմանդամություն ունեցող անձանց գտնել հնարավոր տեղական ռեսուրսներ:

Բողոքարկեք իրավասության վերաբերյալ որոշումը. Եթե դուք համաձայն չեք իրավասության վերաբերյալ որոշման հետ, դուք իրավունք ունեք բողոքարկել այն: Բողոքարկում ներկայացնելու վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար տես Բաժին 8-ը: [Անհամաձայնությունների յուճուճ:](#)

Վերստին դիմել. Դուք կարող եք կրկին դիմել ավելի ուշ, եթե դեռևս օգնության կարիք ունեք ձեր առօրյա կյանքի որևէ ոլորտում, ստանաք Նոր ախտորոշում կամ եթե ձեր ֆունկցիոնալ կարողությունները փոխվել են: Ֆունկցիոնալ կարողությունը վերաբերում է ձեր հիմնական կարիքների բավարարմանը, սովորելուն, աճին, որոշումներ կայացնելուն, շարժունակ լինելուն, հարաբերություններ կառուցելուն և պահպանելուն, ինչպես նաև ձեր համայնքի մաս կազմելուն:

«Ընտանիքները պետք է հասկանան, որ հիմա որակավորում չստանալը չի նշանակում, որ տարածաշրջանային կենտրոնը ապագայում ձեզ համար տարբերակ չէ: Եթե ունեք ավելի շատ կարիքներ, խնդրում ենք զանգահարել մեզ և քննարկել դրանք մեզ հետ»:
- Տարածաշրջանային կենտրոնի մասնագետ / անձնակազմի անդամ

Ուրիշ ո՞ւր կարող եմ դիմել տեղեկատվություն, օգնություն և ռեսուրսներ ստանալու համար:

Կան այլ առողջապահական և սոցիալական ծառայություններ, որոնք կարող են աջակցել ձեզ և ձեր ընտանիքին, եթե դուք չեք համապատասխանում տարածաշրջանային կենտրոնի միջոցով ծառայություններ ստանալու պահանջներին: Այս ծառայությունները, ինչպիսիք են կրթությունը, բնակարանը, զբաղվածությունը, տրանսպորտը, առողջապահությունը և անվտանգությունը, կարող են օգտակար լինել յուրաքանչյուրի համար: Տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է ձեզ կապել այս ծրագրերի և ծառայությունների հետ:

Կալիֆորնիայի ծերացման վարչություն (CDA). Այս նահանգային գործակալությունը օգնում է Կալիֆորնիայում բնակվող տարեց մեծահասակներին, հաշմանդամություն ունեցող մեծահասակներին, ընտանեկան խնամակալներին և երկարատև խնամքի հաստատությունների բնակիչներին: CDA-ն համագործակցում է ծերացման հարցերով զբաղվող 33 տարածքային գործակալությունների ցանցի հետ, որոնք մատուցում են հետևյալ ծառայությունները՝

- Մտունդ ստանալը

- Աշխատանքի որոնումը
- Ապրելը որքան հնարավոր է անկախ
- Առողջ ծերացման և համայնքային ներգրավվածության խթանումը
- Աջակցությունն ընտանիքի անդամներին որպես խնամողներ

CDA-ն համագործակցում է շատ այլ կազմակերպությունների հետ այնպիսի ծառայությունների ոլորտում, ինչպիսիք են տրանսպորտը, բնակարանային պայմանները և մատչելիությունը, արտակարգ իրավիճակներին պատրաստվածությունն ու արձագանքը, բարեկեցությունը և սնունդը, ընկնելու և վնասվածքների կանխարգելումը, դեմենցիայով անձանց ծառայությունների բարելավումը, խարդախության և չարաշահումների նվազեցումը և այլն:

Ավելի իմանալու համար այցելեք [CDA կայքը](#):

Կալիֆորնիայի Սոցիալական ծառայությունների վարչություն (CDSS). Այս նահանգային գործակալությունը տրամադրում է ծրագրեր՝ լրացուցիչ օգնության կարիք ունեցող երեխաներին և մեծահասակներին սպասարկելու, օգնելու և պաշտպանելու համար: Դուք կարող եք գտնել տեղեկություններ հետևյալի մասին՝

- Դրամական օգնություն. Դրամական ծրագրեր ցածր եկամուտ ունեցող անձանց և ընտանիքների համար
- Սնունդ և սնուցում. Ծրագրեր, որոնք կօգնեն ձեզ գնել առողջ սնունդ
- Մանկական ծառայություններ. Ծառայություններ՝ երեխաներին պաշտպանելու և ընտանիքներին օգնելու համար
- Մեծահասակների ծառայություններ. Մեծահասակների խնամքի և օգնության ծրագրեր
- Խնամատար ծնողներ, երիտասարդներ և ընտանիքներ. Տեղեկատվություն խնամատար ծնողների, խնամատար երիտասարդների և ընտանիքների համար
- Որդեգրման ծառայություններ. Օգնություն որդեգրման, քույրերին և եղբայրներին, ծնողներին գտնելու և որդեգրման այլ ծառայությունների հարցում
- Ավելի շատ ծառայություններ. Տեղեկատվություն փախստականների, ներգաղթյալների, աղետների և այլնի համար

Երկու ծրագրեր, որոնք կարող են օգտակար լինել ձեզ համար, ներառում են.

- Տնային աջակցության ծառայություններ (IHSS). Վճարեք անձնական խնամքի և այլ ծառայությունների հետ կապված աշխատողներին, որպեսզի դուք կարողանաք մնալ ձեր սեփական տանը:

- CalFresh. Ամսական նպաստներ ցածր եկամուտ ունեցող մարդկանց և ընտանիքներին՝ առողջ սնունդ գնելու համար: Դուք կարող եք ստանալ էլեկտրոնային նպաստների փոխանցման (EBT) քարտ: Սնունդ կարելի է գնել ցանկացած մթերային խանութում, ռեստորանում կամ ֆերմերային շուկայում, որը ընդունում է EBT քարտեր:

Ավելին իմանալու համար այցելեք [CDSS կայքը](#):

Առողջապահության ծառայությունների վարչություն (DHCS). Այս նահանգային գործակալությունը պատասխանատու է նահանգի Medicaid ծրագրի՝ Medi-Cal-ի համար: Medi-Cal-ը առողջապահական ծառայություններ է մատուցում ցածր եկամուտ ունեցող մարդկանց և որակավորված ընտանիքներին: Medi-Cal ծրագրերը ներառում են ֆիզիկական առողջություն, հոգեկան առողջություն, թմրամոլության խանգարում, ծառայություններ, դեղատուն, ատամնաբուժական և երկարաժամկետ ծառայություններ ու աջակցություն:

Ավելին իմանալու համար այցելեք [DHCS կայքը](#):

Վերականգնողական ծառայությունների վարչություն (DOR). Այս նահանգային գործակալությունը մատուցում է զբաղվածության և անկախ կյանքի ծառայություններ: DOR-ը կարող է օգնել ձեզ հետևյալի հարցում.

- Հաշմանդամության և նպաստների ծրագրեր
- Աշխատանքի որոնման և հարցազրույցի հմտություններ
- Աշխատանքային ուսուցում և գործիքներ
- Զուլեջ և դասագրքեր
- Հաշմանդամության համար նախատեսված սարքավորումներ
- Աջակցության ծառայություններ, ինչպիսիք են երեխաների ինամբը կամ տրանսպորտը
- Հասակակիցների աջակցություն, հմտությունների զարգացում, համակարգերի պաշտպանություն, ուղեգրումներ, օժանդակ տեխնոլոգիական ծառայություններ, անցումային ծառայություններ, բնակարանային օգնություն և անձնական օգնության ծառայություններ

Ավելին իմանալու համար այցելեք [DOR կայքը](#):

211: Կալիֆորնիայի շատ վարչաշրջաններ ունեն հեռախոսահամար, որին կարող եք զանգահարել՝ օգնություն ստանալու համար՝ հիմնական կարիքները հոգալու համար, ինչպիսիք են բնակարանը, սնունդը, տրանսպորտը և առողջապահությունը: Դուք կարող եք խոսել մեկի հետ՝ ձեր հեռախոսի վրա հավաքելով «211»:

Ավելին իմանալու համար այցելեք [211 կայքը](#):

Disability Rights California (DRC). DRC-ն օրենքով ստեղծված գործակալություն է, որը Կալիֆորնիայում բնակվող հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքները պաշտպանելու և պաշտպանելու համար է: Նրանք կարող են օգնել ձեզ հասկանալ ձեր իրավունքները, տրամադրել անվճար իրավաբանական տեղեկատվություն, ուղեգրություններ, համայնքային շփում և ներկայացուցչություն: Նրանք կարող են օգնել ձեզ ծառայություններ ստանալ այլ գործակալություններից, ինչպիսիք են Սոցիալական ապահովությունը, դպրոցական շրջանը և Medi-Cal-ը:

Ավելին իմանալու համար այցելեք [DRC կայքը](#):

Սոցիալական ապահովագրության վարչություն (SSA). Այս դաշնային գործակալությունը ամսական եկամուտ է տրամադրում թոշակառու կամ հաշմանդամություն ունեցող անձանց: SSA-ն պատասխանատու է 65 տարեկան և բարձր անձանց առողջության ապահովագրության համար, որը կոչվում է Medicare: SSA-ն կարող է ձեզ տրամադրել սոցիալական ապահովագրության համար, որը թվերի ամբողջություն է, որպեսզի դուք կարողանաք աշխատել, ստանալ որոշ պետական միջոցներ և կատարել բանկային կամ ֆինանսական ծառայություններ, ինչպիսիք են գնումները, վաճառքները և վճարումները:

Ավելին իմանալու համար այցելեք [SSA կայքը](#):

Արդյո՞ք պետք է վճարեմ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների համար:

Ընդհանուր առմամբ՝ ոչ, բայց տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է հարցնել, թե արդյոք ձեր բժշկական ապահովագրությունը կամ այլ ռեսուրս կվճարի որոշ ծառայությունների համար: Տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է գնել կամ մատուցել ծառայություններ, որոնք չեն ծածկվում ապահովագրությամբ կամ այլ ռեսուրսներով: Տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է օգնել որոշ մարդկանց օգտվել առողջապահական ծառայություններից, ինչպիսին է Medi-Cal-ը: Որոշ մարդիկ, ովքեր չեն ստանում Medi-Cal, կարող են ստիպված լինել փոքր վճար վճարել որոշ ծառայությունների համար: Որոշ ծնողներ, որոնց երեխաները ստանում են տնից դուրս խնամք, կարող են ստիպված լինել վճար վճարել:

Ի՞նչ է Տնային և համայնքային ծառայությունների (HCBS) ազատումը:

Չարգացման հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար HCBS-ի ազատումը որոշակի ծառայությունների համար վճարելու միջոց է, որոնք զարգացման հաշմանդամություն ունեցող մարդկանց թույլ են տալիս ապրել տանը կամ համայնքում, այլ ոչ թե լիցենզավորված առողջապահական հաստատությունում: Այս ծառայությունների ծախսերը վճարվում են ինչպես դաշնային կառավարության Medicaid ծրագրի, այնպես էլ Կալիֆորնիա Նահանգի կողմից: Այս հրաժարումը վերանայվում է ամեն տարի՝ համոզվելու համար, որ դուք դեռևս որակավորվում եք: Ոմանք սա անվանում են «DD Waiver»: Խոսք է ծառայությունների համակարգողի հետ Waiver-ում լինելու առավելությունների մասին: Մեկ նպաստը կոչվում է ինտուիտիվ դատողություն, որի դեպքում ձեր ընտանիքի եկամուտը հաշվի չի առնվի որպես Medi-Cal-ի բոլոր ծառայություններից օգտվելու համար ձեզ օգնելու միջոց:

Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար պե՞տք է ազատման կարգավիճակ ունենամ:

Ոչ: Դուք կարող եք ընտրել, թե արդյոք ցանկանում եք ներառվել HCBS Waiver-ում: Տարածաշրջանային կենտրոնները մատուցում են Նահանգի կողմից ֆինանսավորվող բոլոր ծառայություններն իրենց սպասարկած մարդկանց: Դուք կստանաք անձնակենտրոն պլանավորում, ծառայություններ և մատակարարներ ընտրելու հնարավորություն, ինչպես նաև որակյալ խնամք՝ անկախ նրանից, թե դուք ազատման ռեժիմում եք, թե ոչ:

Ինչպե՞ս կարող եմ որակավորվել ազատման համար:

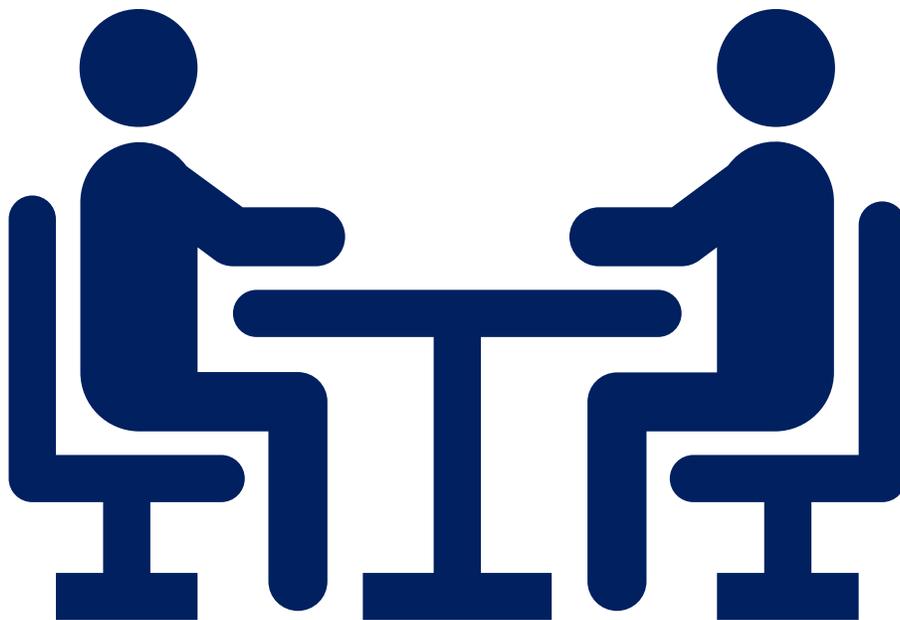
- 1) Ունեցեք զարգացման հաշմանդամության պաշտոնական փաստորոշում կամ ժամանակավորապես իրավասու եղեք և սպասարկվեք տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից:
- 2) Ունեցեք գնահատում, որը ցույց է տալիս, որ դուք օգնության կարիք ունեք ձեր առօրյա գործունեության մեջ և համապատասխանում եք լիցենզավորված առողջապահական հաստատությունում ապրելու պահանջներին, բայց դուք ընտրում եք ապրել համայնքում:
- 3) Որակավորվեք Medi-Cal-ի լիարժեք ծրագրին, ԿԱՄ կորակավորվե՞իք, եթե ձեր ծնողների (երեխաների համար) կամ ամուսնու (ամուսնացած չափահասների համար) եկամուտը անտեսվեր:
- 4) Ստացեք մեկ ազատման ենթակա հաշիվ-ապրանքագիր ծառայություն: Դուք կարող եք ձեր ծառայությունների համակարգողից խնդրել ձեզ համար հաշվի առնվող ծառայություն, եթե դեռևս չեք ստանում այն:

«Կարևոր է տարածաշրջանային կենտրոնների կողմից գործերի շարունակական կառավարումը կամ համակարգումը: Եթե հանդիպեք այնպիսի բաների, որոնցում չգիտեք, թե ինչպես կողմնորոշվել, ձեր ծառայությունների համակարգողը կօգնի ձեզ: Նրանք ուզում են տեսնել, թե ինչպես է ձեր երեխան ծաղկում և աջակցել ձեր ընտանիքին»:

- Ծնող

4. ԻՆՉՊԵՍ ՊԱՏՐԱՍՏԿԵԼ ՁԵՐ ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՆԴԻՊԱՆԸ

Պարզեք, թե ինչ կարող եք ակնկալել և ինչ պետք է ձեզ հետ բերեք
հանդիպմանը:

Ի՞նչ տեղեկատվություն է պետք կիսել իմ տարածաշրջանային կենտրոնի հետ:

Տարածաշրջանային կենտրոնն օգտագործում է ձեր մասին տեղեկությունները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դուք համապատասխանում եք ծառայությունների և աջակցության պահանջներին: Սա արժեքավոր է տարածաշրջանային կենտրոնի համար՝ ձեր կարիքները հասկանալու համար: Ստորև բերված է ստուգաթերթիկ, թե ինչ պետք է բերեք տարածաշրջանային կենտրոնի հետ ձեր առաջին հանդիպմանը՝ համոզվելու համար, որ ձեր գնահատումը ճիշտ է և ամբողջական:

Ձեր մասին տեղեկություններ՝

- Անուն
- Հասցե
- Հեռախոսահամար
- Ծնողի, ինսամակալի կամ հոգաբարձուի անունը
- Հաշմանդամություն

Բժշկական գրառումներ, հիվանդանոցներ և կլինիկաներ.

- Առողջության ապահովագրության քարտեր (օրինակ՝ մասնավոր ապահովագրություն, Medi-Cal, Medicare)
- Բժշկի բոլոր կոնտակտային տվյալները, հեռախոսահամարը, հասցեները և էլեկտրոնային փոստը (ներառյալ մասնագետների, հոգեբանների կամ այլ առողջապահական մասնագետների):
- Ցանկացած հիվանդանոց կամ կլինիկա, որտեղ դուք ստացել եք ինսամք (ներառյալ հիվանդանոցի/կլինիկայի անվանումը, հեռախոսահամարը և հասցեն):

Գնահատումներ, հաշվետվություններ կամ դպրոցական գրառումներ.

- Հոգեբանների, Early Start/Head Start ծրագրի կամ այլ առողջապահական մասնագետների կողմից կատարված ցանկացած գնահատման զեկուլյց, սկրինինգի արդյունքներ կամ գնահատումներ:
- Հաճախած դպրոցների կոնտակտային տվյալները, ներառյալ անվանումը, հեռախոսահամարը, հասցեն, դպրոցի տեսակը (տարրական, միջնակարգ, ավագ) և հաճախած/ավարտած դասարանները
- Անհատական կրթական ծրագիր (IEP) դպրոցից, եթե ունեք այն
- Առողջապահական կլինիկաներից, դպրոցներից կամ այլ ծառայությունների գործակալություններից ստացված հաղորդագրություններ կամ մտահոգություններ

Իմ տարածաշրջանային կենտրոնի գրառումները գաղտնի՞ են:

Այո, գրառումները գաղտնի են և պետք է պահվեն անվտանգ կերպով: Գրառումները չեն կարող կիսվել որևէ մեկի հետ առանց ձեր համաձայնության, եթե դատարանի որոշում չկա: Սա «Առողջության ապահովագրության փոխադրելիության և հաշվետվողականության մասին» օրենքի (HIPAA) մի մասն է: Դուք իրավունք ունեք, որ ձեզ բացատրվի այս օրենքը:

Ի՞նչ անել, եթե ինձ անհրաժեշտ է տեղեկատվություն, գնահատումներ կամ հանդիպումներ անգլերենից բացի այլ լեզվով:

Դուք կարող եք ձեր ծառայությունների համակարգողին տեղեկացնել, թե ինչ լեզու եք օգտագործում: Դուք կարող եք խնդրել թարգմանիչ կամ ձեր գրավոր տեղեկատվությունը ստանալ անգլերենից բացի մեկ այլ լեզվով: Ձեր ծառայությունների համակարգողը կգրանցի ձեր խնդրանքները և անհրաժեշտության դեպքում կտրամադրի այլընտրանքային հաղորդակցման ծառայություններ:

Կարո՞ղ եմ տեսնել կամ պատճենել իմ տարածաշրջանային կենտրոնի գործը:

Դուք իրավունք ունեք ծանոթանալու ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի գործին: Սա ներառում է տարածաշրջանային կենտրոնից դուրս գտնվող անձանցից, ինչպիսիք են բժիշկները, գնահատողները կամ այլ մասնագետները, ստացված տեղեկությունները: Դուք կարող եք նաև թույլտվություն տալ մեկ ուրիշի, օրինակ՝ ընկերոջը, ուսուցչին կամ փաստաբանին, տեսնել ձեր գործը:

Կարող եք խնդրել ձեր ծառայությունների համակարգողին նայել, քննարկել կամ ստանալ ձեր գործի թղթային պատճենը: Լավ կլինի սա անել գրավոր: Տարածաշրջանային կենտրոնը պետք է ձեզ հասանելիություն տրամադրի ձեր գործին ձեր կողմից դրա մասին հայտ ներկայացնելուց հետո ոչ ուշ, քան 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Դուք կարող եք որոշել, թե ինչպես ստանալ ձեր գործի պատճենը: Կարող եք խնդրել վերցնել այն, ստանալ այն էլեկտրոնային փոստով կամ փոստով: Դուք կարող եք նաև խնդրել տարածաշրջանային կենտրոնին բացատրել ձեր գործում առկա ցանկացած բան, որը դուք չեք հասկանում: Դուք կարող եք խնդրել փոխել ձեր գործում առկա ցանկացած բան, որի հետ համաձայն չեք:

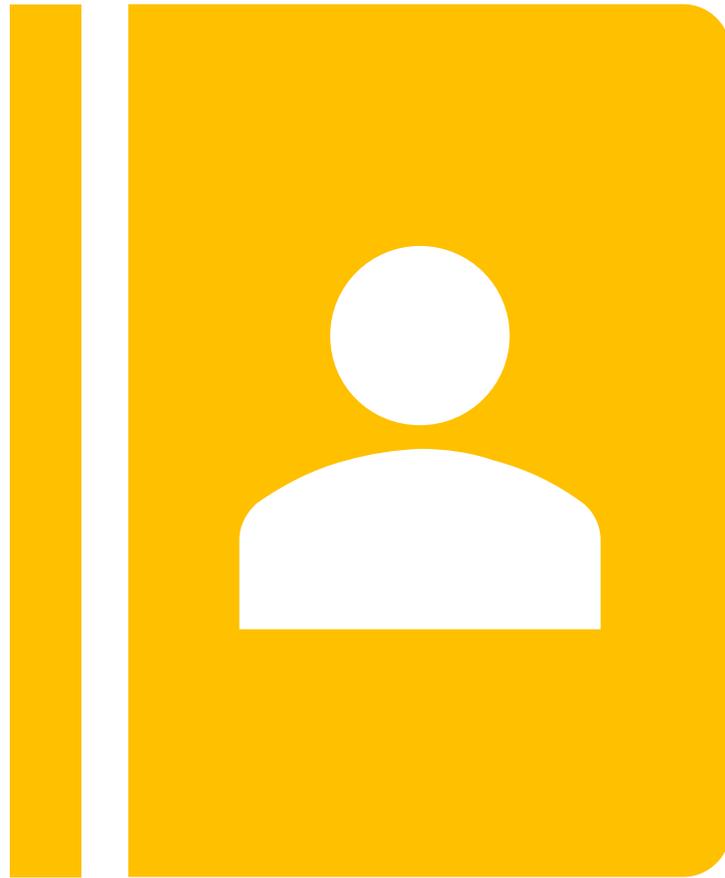
Եթե ցանկանում եք ստանալ ձեր գործի պատճենը, տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է խնդրել ձեզ վճարել: Եթե չեք կարողանում վճարել, տեղեկացրեք տարածաշրջանային կենտրոնին, և նրանք այն ձեզ անվճար կտրամադրեն:

Եթե դուք բողոքարկում եք ներկայացնում, կարող եք ձեր գործին մուտք գործել բողոքարկման գործընթացի ցանկացած փուլում:

5. Անհատական ծրագրի պլան

Իմացեք, թե ինչպես է այս փաստաթուղթն օգնում ձեզ պլանավորել ձեր նպատակներին հասնելը ծառայությունների և աջակցության միջոցով:

**Ես իրավունք ունեմ օգտվելու տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից:
Ի՞նչ է հաջողոր:**

Ծառայությունների համար որակավորվելուց հետո տարածաշրջանային կենտրոնը ձեզ կնշանակի ծառայությունների մշտական համակարգող: Ձեր ծառայությունների համակարգողը կկապվի ձեզ հետ և կնշանակի հանդիպում՝ ձեր անհատական ծրագրային պլանը (IPP) կազմելու համար՝ ծառայությունների համար ձեր իրավունքը հայտնելուց ոչ ուշ, քան **60 օր** անց: Ձեր IPP-ն նկարագրում է ձեր կյանքի բոլոր ոլորտները և կթվարկի ձեզ անհրաժեշտ ծառայությունները և աջակցությունները: Սրանք այն բաներն են, որոնք ձեզ անհրաժեշտ են կյանքում ձեր նպատակներին հասնելու համար: Այս ծառայությունների և աջակցության համար կարող են վճարել տարածաշրջանային կենտրոնը կամ այլ արտաքին ռեսուրսները: Արտաքին ռեսուրսները կարող են ներառել ձեր դպրոցի կամ ձեր բնակության վայրի վարչաշրջանի կողմից առաջարկվող ծառայությունները:

Ինչպե՞ս կարող է իմ ծառայությունների համակարգողը օգնել ինձ:

Դուք և ձեր ծառայությունների համակարգողը ձեր պլանավորման թիմի անդամ եք: Ձեր ծառայությունների համակարգողը ձեր հիմնական կոնտակտային անձն է տարածաշրջանային կենտրոնում:

Ձեր ծառայությունների համակարգողը կարող է օգնել ձեզ՝

- Պատրաստվել ձեր IPP հանդիպումներին
- Գտել ձեզ անհրաժեշտ ծառայություններն ու աջակցությունը
- Հետևել ձեր նպատակներին և օգնել ձեզ հասնել դրանց
- Փնտրել այլ ծառայություններ ձեր ապահովագրության, շրջանի, հանրային կամ համայնքային ռեսուրսների միջոցով
- Կապվել ընտանեկան ռեսուրսների կենտրոնի հետ՝ ռեսուրսների և օգնության համար
- Պատասխանել ձեր ցանկացած հարցին

Եթե ձեր ծառայությունների համակարգողը հարմար չէ ձեզ համար, կարող եք խնդրել նոր ծառայությունների համակարգողի, որը հարմար է ձեզ և ձեր կարիքներին: Ձեր տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է ավելի շատ տեղեկություններ ունենալ ձեզ համար ձեր և ձեր ծառայությունների համակարգողի միջև եղած հարաբերությունների մասին:

Ի՞նչ է Անհատական ծրագրային պլանը (IPP):

IPP-ն գրավոր ծրագիր է, որը դուք ստեղծում եք ձեր IPP պլանավորման թիմի հետ միասին: Այս փաստաթուղթը պետք է լինի անձնակենտրոն և պարունակի ձեր մասին տեղեկություններ: Այն ներառում է ձեր կյանքում տեղի ունեցողը, ձեզ համար կարևորը և թվարկում է ձեր բոլոր նպատակներն ու ապագայի ծրագրերը: IPP-ն կներառի ծառայությունների և աջակցության ցանկ, որոնք դուք և ձեր պլանավորման թիմը համաձայնության կգան, որոնք կօգնեն ձեզ հասնել այդ նպատակներին: Դուք և ձեր պլանավորման թիմը կընտրեք և կհամաձայնեցնեք ծառայությունները և մեկնարկի ամսաթվերը: Սա կներառի սկզբնական ծառայությունների ուղեգրերը կամ մոտավոր մեկնարկի ամսաթիվը, եթե դեռ անհրաժեշտ է գտնել ծառայություն մատուցող: IPP հանդիպումները կարող են տեղի ունենալ այնքան հաճախ, որքան փոխվում են ձեր կարիքները կամ նպատակները: Ձեր ծառայությունների համակարգողը կհետևի այս ծրագրին: Դուք կարող եք ցանկացած պահի հրավիրել IPP հանդիպում ձեր պլանավորման թիմի հետ՝ կապվելով ձեր ծառայությունների համակարգողի հետ:

Ո՞ր է ընդգրկված իմ IPP պլանավորման թիմում:

Դուք պլանավորման թիմի ամենակարևոր անդամն եք: Ձեր ծառայությունների համակարգողը կամ տարածաշրջանային կենտրոնի ներկայացուցիչը նույնպես կմասնակցի ձեր IPP հանդիպմանը: Դուք կարող եք հրավիրել ցանկացած մեկին մասնակցելու այս հանդիպմանը և դառնալ ձեր IPP պլանավորման թիմի անդամ: Դուք կարող եք հրավիրել ձեր համար կարևոր մարդկանց, ինչպիսիք են ձեր ընտանիքի անդամները, օրինական խնամակալը, խնամակալը, լիազոր ներկայացուցիչը, վստահելի ընկերոջը, ուսուցչին, ծառայություններ մատուցող մարդկանց կամ ցանկացած այլ անձի, ում կարծում եք, որ օգտակար կլինի: Դուք կարող եք նաև ցանկանալ, որ բժիշկը, ընկերը կամ փաստաբանն օգնեն ձեզ ասել այն, ինչ ցանկանում եք, կամ համոզվեն, որ ձեր իրավունքները պաշտպանվում են:

Ինչպե՞ս կարող եմ ստեղծել իմ IPP-ն:

Դուք ձեր IPP-ն ստեղծում եք ձեր պլանավորման թիմի հետ IPP հանդիպման ժամանակ: Այս հանդիպումը տեղի կունենա ձեզ համար հարմար վայրում և ժամին:

Կարևոր է, որ բոլորը հասկանան, թե ինչ են ասում մարդիկ IPP հանդիպման ժամանակ: Եթե ինչ-որ մեկը ասում է ինչ-որ բան, որը դուք չեք հասկանում, խնդրեք նրան բացատրել այն: Դուք կարող եք թարգմանիչ խնդրել, եթե խոսում եք այլ լեզու: Կարող եք խնդրել հաղորդակցվելու այլ եղանակ:

Դուք կարող եք նաև խնդրել, որ ձեր գրավոր IPP-ն թարգմանվի ձեզ հայտնի և հասկանալի մեկ այլ լեզվով:

IPP-ն ներառում է հետևյալ տեղեկությունները.

- Ձեր նպատակներն ու կյանքի այն ոլորտները, որոնք կարևոր են ձեզ համար
- Ինչ ծառայություններ և աջակցություն է ձեզ անհրաժեշտ ձեր նպատակներին հասնելու համար
- Անձը կամ ընկերությունը (կոչվում է ծառայություն մատուցող), որը օգնում է ձեզ ծառայություններով և աջակցությամբ
- Երբ են սկսվելու և ավարտվելու ծառայությունները և աջակցությունը
- Որքան ժամանակով և որքան հաճախ եք ստանալու ծառայություններն ու աջակցությունը
- Ով է վճարելու ծառայությունների և աջակցության համար

Ձեր IPP հանդիպման ժամանակ ձեր ծառայությունների համակարգողը կարող է խնդրել ձեր թույլտվությունը՝ ձեր մասին տեղեկություններով ծառայություն մատուցողի հետ կիսվելու համար: Սա կոչվում է ուղեգրում:

Ո՞րն է իմ IPP-ի ժամանակացույցը:

Ձեր առաջին IPP-ն պետք է ավարտվի ծառայությունների համար ձեր իրավունքը ձեռք բերելու օրվանից 60 օրվա ընթացքում: Դրանից հետո, IPP-ները պետք է վերանայվեն առնվազն յուրաքանչյուր 3 տարին մեկ անգամ : Եթե դուք HCBS Waiver-ի վրա եք կամ ապրում եք լիցենզավորված ինսամբի տանը, ապա պետք է ամեն տարի IPP հանդիպում ունենաք: Դուք կարող եք IPP հանդիպում խնդրել ցանկացած պահի՝ խոսելով ձեր ծառայությունների համակարգողի հետ: Այս հանդիպումը տեղի կունենա 30 օրվա ընթացքում :

Եթե դուք չեք համաձայնի ձեր IPP-ում ներառված որոշ ծառայությունների և աջակցության վերաբերյալ, կարող եք IPP-ի վերաբերյալ մեկ այլ հանդիպում անցկացնել 15 օրվա ընթացքում կամ ավելի ուշ, եթե դա որոշեք դուք և ձեր պլանավորման թիմը: Այդ հանդիպման ժամանակ ձեր պլանավորման թիմը կօգնի ձեզ դիտարկել այլ ծառայություններ և աջակցություններ, որոնք կօգնեն ձեզ հասնել ձեր նպատակներին: Եթե դեռ համաձայն չեք, կարող եք սկսել բողոքարկման գործընթացը: Բողոքարկում ներկայացնելու եղանակն իմանալու համար տե՛ս [Բաժին 8. Անհամաձայնությունների լուծում](#):

Դուք կարող եք խնդրել, որ ձեր IPP-ն լինի ձեզ հայտնի և հասկանալի լեզվով: Դուք կստանաք ձեր IPP-ի պատճենը ձեր խնդրած լեզվով 45 օրվա ընթացքում :

Պե՛տք է ստորագրեմ IPP-ն:

Այո, դուք կամ ձեր օրինական ինսամակալը կամ ինսամակալը պետք է հաստատեք և ստորագրեք IPP-ն՝ ծառայությունների և աջակցության մեկնարկի համար: IPP-ն ստորագրելու համար պարտադիր չէ համաձայնվել բոլոր ծառայությունների և աջակցության վերաբերյալ: Ծառայություններն ու աջակցությունը, որոնց հետ դուք համաձայն եք, կարող են սկսվել IPP-ն ստորագրելուց հետո: Այնուհետև կարող եք շարունակել աշխատել այն բաների վրա, որոնց հետ համաձայն չեք:

IPP-ն ստորագրելուց հետո դուք և ձեր պլանավորման թիմը կաշխատեք ձեր ծառայությունների համակարգողի հետ՝ մատակարար ընտրելու համար: Ծառայությունից կամ աջակցությունից կախված՝ կարող եք ընտրել մեկից ավելի մատակարար: Դուք կարող եք դիմել ձեր ծառայությունների համակարգողին՝ ուղեգրման վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար: Նոր ծառայությունները կարող են սկսվել, երբ դուք, տարածաշրջանային կենտրոնը և ծառայություն մատուցողը համաձայնության գան, թե ինչ պետք է արվի: Սա ժամանակ է պահանջում կարգավորելու համար: Բայց դուք պարտավոր չեք սպասել մինչև հաջորդ հանդիպումը: Եթե ձեզ ինչ-որ բան անհրաժեշտ է անմիջապես, տեղյակ պահեք ձեր ծառայությունների համակարգողին:

IPP հանդիպման ավարտին դուք կստանաք այն ծառայությունների ցանկը, որոնց վերաբերյալ դուք և թիմը համաձայնության եք եկել: Դուք պետք է ստորագրեք այդ ցուցակը, որպեսզի ծառայությունները կարողանան սկսվել:

Ինչպե՛ս է փոխվում IPP-ն:

IPP-ն փոխվում է ձեր կարիքների և նպատակների փոփոխությանը զուգընթաց: Դուք կարող եք IPP-ն փոխելու ինդրանք ներկայացնել այն ստորագրելուց հետո: Կապվեք ձեր ծառայությունների համակարգողի հետ՝ ձեր պլանավորման թիմի հետ հանդիպում նշանակելու և փոփոխությունների մասին քննարկելու համար: IPP պլանավորման թիմը կքննարկի, թե որքան հաճախ եք հանդիպելու՝ տեսնելու, թե ինչպես եք գործում ձեր ծրագրում նշված նպատակների հետ կապված և փոփոխություններ կատարելու համար:

«Իսկապես կարևոր է իմանալ, թե ինչ ծառայություններ են հասանելի, և ավելի կարևոր է իմանալ, թե որոնք են ձեր կարիքները և ինչին հասնելու հույս ունեք: Որքան ավելի պարզ լինենք այն մասին, թե ինչի կարիք ունենք, այնքան ավելի հեշտ կլինի մեր ծառայությունների համակարգողի համար»:
- Սեփական իրավունքների պաշտպան

6. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՍՏԱՆԱԸ

Իմացեք ձեզ համար հասանելի ծառայությունների և աջակցության մասին, ինչպես նաև ինչպես սկսել:

Ի՞նչ տեսակի ծառայություններ և աջակցություն է հասանելի տարածաշրջանային կենտրոնում:

Ստացվող բոլոր ծառայություններն ու աջակցությունը կօգնեն ձեզ հասնել ձեր IPP-ի նպատակներին: Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություն մատուցողները կարող են լինել անհատ կամ ընկերություն: Նրանց աշխատանքն է իմանալ, թե ինչպես օգնել ձեզ կյանքի նպատակներին հասնելու հարցում ձեզ հետ հանդիպելուց հետո: Այս տարածաշրջանային կենտրոնների ծառայություն մատուցողները կարող են նաև կոչվել վաճառողներ կամ մատակարարներ: Նրանք պետք է անցնեն հաստատման գործընթաց իրենց տեղական տարածաշրջանային կենտրոն(ներ)ի հետ: Նրանք կարող են ձեզ տրամադրել ծառայություններ և աջակցություն, որոնք համապատասխանում են ձեր տարիքին, մշակույթին, լեզվին, մատչելիությանը և կարիքներին: Ծառայություններից և աջակցություններից մի քանիսը կարող են ներառել՝

- Համայնքային և ցերեկային ծրագրեր
- Չբաղվածություն
- Լիցենզավորված բնակելի ինսամբի տուն (երբեմն կոչվում է խմբակային տուն կամ հաստատություն)
- Աջակցվող կամ անկախ կյանքի ծառայություններ
- Ինսամակալի արձակուրդ
- Սոցիալական հանգստի և ճամբարային ծառայություններ
- Դասընթացներ և վերապատրաստումներ անհատների և ընտանիքների համար
- Տրանսպորտ

Դուք կարող եք ավելին կարդալ, թե ինչ [հաճախ օգտագործվող ծառայություններ](#) են առաջարկվում տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից:

Ինչպե՞ս կարող եմ ծառայություններ և աջակցություն ստանալ տարածաշրջանային կենտրոնից:

Տարածաշրջանային կենտրոնից ծառայություններ և աջակցություն ստանալու տարբեր եղանակներ կան: Դուք հնարավորություն ունեք ընտրելու այն ուղին, որն առավել հարմար է ձեզ համար:

- **Ավանդաբար մատակարարվող ծառայություններ.** IPP-ն ստորագրելուց հետո ձեր ծառայությունների համակարգողը կառաջարկի կամ կառաջարկի ձեզ ծառայությունների մատակարարներ, որոնք կարող են օգնել ձեզ: Եթե տեղափոխվում եք կամ ձեր տարածքում ծառայություն չկա, կարող է անհրաժեշտ լինել օգտվել այլ տարածաշրջանային կենտրոնի կամ տարածքի ծառայություն մատուցողի ծառայություններից: Ձեր ծառայությունների համակարգողը կարող է օգնել ձեզ այդ հարցում:
- **Ինքնաուղղորդում.** Ինքնակառավարումը ձեզ համար միջոց է ավելի շատ ընտրություն և պատասխանատվություն ունենալու ձեր ծառայությունների և աջակցության, դրանց մատուցման, ինչպես նաև դրանց նկատմամբ: Ծառայությունների պլանավորումը տեղի է ունենում ձեր ծառայությունների համակարգողի հետ՝ անձնակենտրոն պլանավորման գործընթացի միջոցով: Ինքնաուղղորդվող ծառայությունները և աջակցությունը կարող են իրականացվել երկու տարբեր ձևերով՝
  - Մասնակիցների կողմից ուղղորդվող ծառայություններ. Ձեզ հնարավորություն է տալիս ընտրել, թե ում վարձել, երբ նշանակել և ինչպես վերահսկել աշխատանքը որոշ տեսակի ծառայությունների և աջակցության համար: Ծառայություններից և աջակցությունից կարող են օգտվել նրանք, ովքեր ապրում են իրենց սեփական տանը, իրենց ընտանեկան տանը և որոշ լիցենզավորված խնամքի տներում:
  - Ինքնորոշման ծրագիր (SDP). Ձեզ ավելի մեծ վերահսկողություն է տալիս ձեր ծառայությունների պլանները ստեղծելու և մատակարարներ ընտրելու հարցում՝ ձեր կարիքներն ու ձեր IPP նպատակները բավարարելու համար: Դուք աշխատում եք ձեր պլանավորման թիմի հետ՝ բյուջե և ծախսերի պլան մշակելու համար: Այնուհետև դուք կարող եք ծառայություններ, աջակցություն և ապրանքներ գնել որակավորված ծառայություն մատուցողներից, անհատներից կամ բիզնեսներից: SDP-ում դուք պետք է վարձեք ձեր սեփական մատակարարներին, որոնք համապատասխանում են նահանգային և դաշնային պահանջներին, օգտվեք տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից մատակարարվող մատակարարներից կամ վճարեք որոշ համայնքային ծառայությունների համար: Դուք կարող եք ավելի իմանալ [Ինքնորոշման ծրագրի](#) մասին և վերանայել [Հաճախակի տրվող հարցերը](#):

Կա՞ն արդյոք ինձ համար հասանելի այլ հանրային և համայնքային ռեսուրսներ:

Կան որոշ ռեսուրսներ կենսական կարիքների համար, որոնք հասանելի են որակավորված յուրաքանչյուր անձի համար: Սրանք վճարվում են քաղաքի, վարչաշրջանի, նահանգի կամ դաշնային կառավարության կողմից: Այլ գործակալություններ նույնպես կարող են վճարել այս ռեսուրսների համար: Դրանցից մի քանիսն են՝

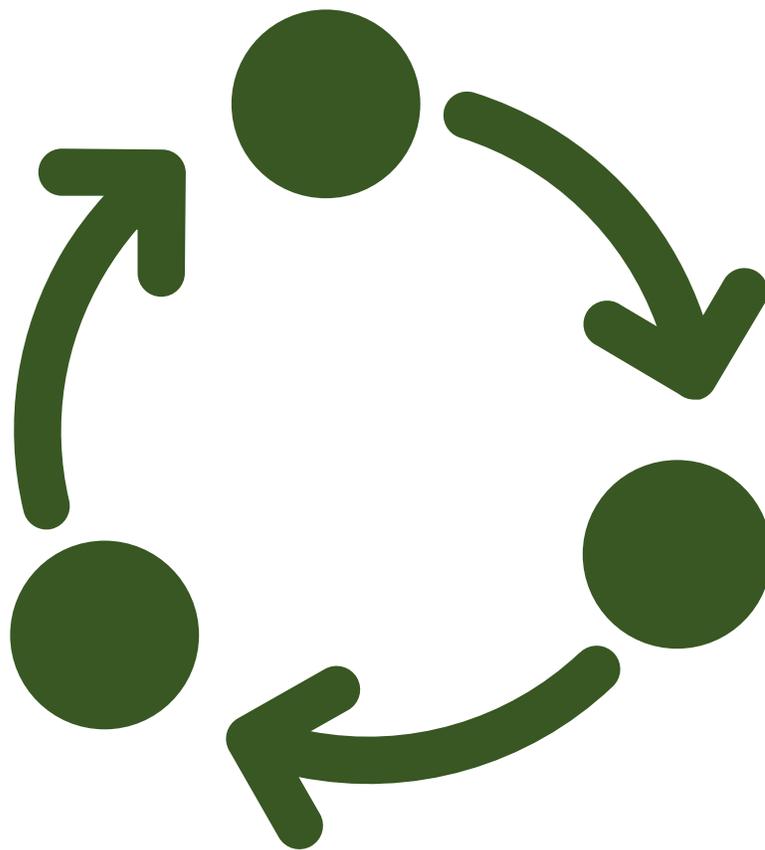
- Կալիֆորնիայի մանկական ծառայություններ
- Զաղաքային, վարչաշրջանային և նահանգային բնակարանային ծառայություններ (օրինակ՝ Section 8 բնակարանային ծառայություններ, վարձակալության օգնություն)
- Համայնքային իրավաբանական ծառայություններ (օրինակ՝ իրավաբանական օգնություն)
- Վարչաշրջանային և դաշնային բժշկական կլինիկաներ (օրինակ՝ դաշնային որակավորում ունեցող առողջապահական կենտրոն, գյուղական առողջապահական կլինիկաներ)
- Վարչաշրջանի հոգեկան առողջության և/կամ վարքային առողջության ծառայություններ
- Կրթություն/դպրոց (մասնավոր և/կամ հանրային)
- Սննդի և սնուցման ծրագրեր (CalFresh, Կանանց, նորածինների և երեխաների ծրագիր, սննդի բանկեր)
- Առողջության ապահովագրություն (Medi-Cal, Medicare կամ մասնավոր)
- Տնային աջակցության ծառայությունները
- Տեղական ռեսուրսներ տարեց մեծահասակների և նրանց խնամողների համար (տարածքային գործակալություններ ծերացման հարցերով)

Օրենքը սահմանում է, որ մտավոր և/կամ զարգացման հաշմանդամություն ունեցող անձինք ունեն հանրային և համայնքային ծառայություններից օգտվելու նույն իրավունքները, ինչ համայնքի մյուս անդամները: Սա նշանակում է, որ տարածաշրջանային կենտրոնները չեն կարող վճարել այն ծառայությունների համար, որոնք արդեն վճարվել են ուրիշի կողմից: Տարածաշրջանային կենտրոնը կքննարկի ընտանիքի դերն ու պատասխանատվությունը անչափահաս սիրելի խնամքի գործում: Տարածաշրջանային կենտրոնը կխնդրի հասկանալ, թե ինչպես են ծառայությունները և աջակցությունը տարբերվում կամ նույնը, ինչ հաշմանդամություն չունեցող երեխաների և երիտասարդների համար տրամադրվող ծառայությունները և աջակցությունը ամենաքիչ սահմանափակող միջավայրում:

7. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ՁԵՐ ՈՂՋ ԿՅԱՆՔԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

Իմացեք, թե ինչպես կարող են փոխվել ձեր կարիքները, երբ դուք մեծանում եք և անցնում ձեր կյանքի տարբեր փուլերով:

Ինչպե՞ս են ծառայությունները փոխվում իմ կյանքի ընթացքում:

Տարիքի հետ ձեր կարիքները կարող են փոխվել: Այս աղյուսակը ցույց է տալիս, թե ովքեր կարող են օգնել ձեզ գտնել ճիշտ ծառայություններն ու աջակցությունը ձեր կյանքի տարբեր տարիքում կամ փուլերում:

Տարիք	Ծննդից մինչև 3 տարեկան	3-ից 22 տարեկան	22 տարեկան և բարձր
Կյանքի փուլ	Նորածիններ և մանուկներ	Երեխաներ, դեռահասներ և երիտասարդներ	Մեծահասակներ
Ծառայություններ և աջակցություն.	<ul style="list-style-type: none"> • Early Start • Կրթություն/Դպրոց ական շրջան • Տարածաշրջանային և կենտրոն* • Այլ տեղական, նահանգային, դաշնային հանրային ծրագրեր 	<ul style="list-style-type: none"> • Կրթություն/Դպրոց ական շրջան • Տարածաշրջանային և կենտրոն* • Այլ տեղական, նահանգային, դաշնային հանրային ծրագրեր 	<ul style="list-style-type: none"> • Տարածաշրջանային և կենտրոն* • Այլ տեղական, նահանգային, դաշնային հանրային ծրագրեր

*Անձը կարող է որակավորվել տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար ցանկացած տարիքում, և ծառայությունները կշարունակվեն ողջ կյանքի ընթացքում:

Սրանք կյանքի որոշ փոփոխությունների օրինակներ են.

- Դուք կարող եք որակավորվել Early Start-ի համար մինչև 3 տարեկանը
- Դուք կարող եք որակավորվել Ժամանակավոր իրավասության համար մինչև 5 տարեկանը
- Դուք կարող եք որակավորվել ձեր տեղական դպրոցական շրջանի կողմից մատուցվող կրթական ծառայությունների համար մինչև ավագ դպրոցն ավարտելը կամ մինչև 22 տարեկանը լրանալը:
- Դպրոցն ավարտելուց հետո, գուցե ցանկանաք մասնակցել ցերեկային ծրագրի կամ աշխատանք գտնել
- Դուք կարող եք ցանկանալ օգտվել աջակցվող/անկախ կյանքի ծառայություններից
- Դուք կարող եք շարունակել ապրել տանը կամ տեղափոխվել լիցենզավորված խնամքի կենտրոն:
- Դուք կարող եք կարիք ունենալ ծառայությունների, որոնք կօգնեն ձեզ, երբ դուք մեծանում եք և ձեր առողջական կարիքները փոխվում են:

«Տվեք մեզ ընդհանուր պատկերացում և թե ուր ենք գնում այս ճանապարհորդության ընթացքում: Որովհետև գիտեմ, որ որդիս ողջ կյանքի ընթացքում հաճախորդ է լինելու, և գիտեմ, որ նա տարբեր ծառայություններ է ստանալու իր կյանքի տարբեր փուլերում»:
- Ծնող

Ի՞նչ է պատահում երեխաների, դեռահասների և երիտասարդների հետ:

Մինչ այս պահը Early Start-ը, հնարավոր է, մատուցել է ծառայությունների մեծ մասը կամ բոլոր տեսակները: Եթե երեխան որակավորվում է տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար Early Start կամ «Ժամանակավոր իրավասություն» ծրագրերից հետո, նա կարող է նոր ծառայությունների համակարգող նշանակել: Այժմ ծառայությունները կարող են մատուցվել մի քանի գործակալությունների կողմից, այդ թվում՝ դպրոցական շրջանի կամ տարածաշրջանային կենտրոնի: Երեխայի 3 տարեկան դառնալուց առնվազն 90 օր առաջ ընտանիքը և ծառայությունների համակարգողը կհանդիպեն երեխայի դպրոցի ներկայացուցչի հետ՝ անցումային ծրագիր կազմելու համար: Սա կոչվում է անցումային պլանավորման համաժողով:

Այս պլանը կներառի.

- Ինչպես ստանալ ծառայություններ դպրոցական շրջանի միջոցով, անհրաժեշտության դեպքում
- Եթե երեխան որակավորվում է տարածաշրջանային կենտրոնի այլ ծառայությունների համար
- Եթե ձեր երեխան որակավորվում է այլ հանրային ծառայությունների համար, ինչպիսիք են տեղական համայնքային ծրագրերը, Medi-Cal-ը կամ այլ ծրագրի կողմից վճարվող ծառայությունները

Դպրոցական ծառայությունները կներառեն դպրոցում օրվա ընթացքում տեղի ունեցող ամեն ինչ: Սա ներառում է կրթության հետ կապված բաներ, ինչպիսիք են դասարան գնալը, նոր բաներ սովորելը և ընկերներ ձեռք բերելը: Տարածաշրջանային կենտրոնները մատուցում են ծառայություններ, որոնք անհրաժեշտ են տանը ապրելու կամ ձեր համայնքի մաս կազմելու համար: Որոշ երեխաներ կշարունակեն օգտվել տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից, իսկ մյուսները՝ ոչ: Այս պահին կարող եք նաև ստուգել ժամանակավոր իրավասությունը:

Երեխան այժմ կունենա երկու ծրագիր՝

- Անհատականացված կրթական ծրագիր (IEP) դպրոցական ծառայությունների համար, որը տրամադրվում է դպրոցական շրջանի կողմից
- IEP տարածաշրջանային կենտրոնի կամ համայնքի կամ հանրային ծառայությունների կողմից մատուցվող ծառայությունների համար

3 տարեկան և բարձր երեխաների համար տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից մի քանիսը ներառում են՝

- Ադապտիվ և կյանքի հմտությունների վերապատրաստում
- Ծնողների վերապատրաստում և խորհրդատվություն
- Անձնական խնամք
- Ինամակալի արձակուրդ
- Սոցիալական հանգստի և ճամբարային ծառայություններ

- Օգնություն զուգարանի վարժեցման համար
- Տրանսպորտ

Երեխաների համար հասանելի ծառայությունները կարող են փոխվել նրանց տարիքի հետ մեկտեղ: Քննարկեք կարիքները ձեր ծառայությունների համակարգողի հետ: Եթե երեխան համապատասխանում է տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների պահանջներին, տարածաշրջանային կենտրոնը կշարունակի տրամադրել IPP-ում թվարկված ծառայություններն ու աջակցությունը:

Մինչև ավագ դպրոցն ավարտելը, կլինի ևս մեկ անցում: Ծառայությունների համակարգողը տեղեկություններ կունենա տեղական ռեսուրսների, ծառայությունների և ավագ դպրոցն ավարտելուց հետո տեղի ունեցողի վերաբերյալ: Որոշ մարդիկ ավարտում են ավագ դպրոցը 18 տարեկանում և ստանում են ավագ դպրոցի դիպլոմ կամ ավարտական վկայական: Մյուսները կարող են ցանկանալ շարունակել ուսումը, օրինակ՝ քոլեջում, մասնագիտական ուսուցման կամ շարունակական կրթության մեջ: Այս կրթական ծառայությունները կշարունակվեն մինչև դուք ավարտեք ուսումը՝ ստանալով դիպլոմ, ստանալով ավարտական վկայական կամ 22 տարեկան դառնալը:

Դպրոցն ավարտելուց հետո դուք կարող եք ձեր ծառայությունների և աջակցության մեծ մասը ստանալ տարածաշրջանային կենտրոնի միջոցով: Ձեր ծառայությունների համակարգողը ձեզ կտա ընտրություններ, որոնք կօգնեն ձեզ կայացնել կյանքի որոշումներ՝ կարճաժամկետ և երկարաժամկետ նպատակների համար: Դպրոցից հետո հասանելի որոշ ծառայություններ կարող են ներառել՝

- Չբաղվածության ծառայություններ
- Օրվա ծրագրեր
- Անկախ կյանքի ծրագրեր
- Շարժունակության վերապատրաստում
- Անձնական ինամք
- Լիցենզավորված բնակելի ինամքի տների տարբերակներ
- Մասնագիտացված տրանսպորտային ծառայություններ
- Սոցիալական և հանգստի ծառայություններ

Ի՞նչ է պատահում մեծահասակների հետ:

Դպրոցական տարիներից հետո մատուցվող ծառայություններից բացի, ձեր ծառայությունների համակարգողը կշարունակի հանդիպել ձեզ հետ, երբ դուք դառնաք չափահաս՝ ձեր կարճաժամկետ և երկարաժամկետ նպատակները թարմացնելու համար: Ձեր IPP-ի կարիքներին համապատասխան՝ հասանելի են բնակարանով ապահովելու, աշխատանք գտնելու, տրանսպորտի, հարաբերություններ կառուցելու և առողջապահական ծառայություններ ստանալու ծառայություններ:

Կյանքի տարբեր փուլերին անցնելուն պես ձեր կարիքները, նպատակներն ու կարիքները կարող են փոխվել: IPP-ն կթարմացվի՝ ձեզ այս փոփոխություններին աջակցելու համար: Որպես տարեց մեծահասակի՝ ձեզ օգնելու համար կարող են լինել հետևյալ լրացուցիչ ծառայությունները.

- Տարեցների խնամք
- Հարմարվողական սարքավորումների ձեռքբերում կամ օգտագործում
- Առողջական գնումներ
- Օգնություն ձեր նպաստների հետ կապված
- Բուժքույրական ծառայություններ
- Պլանավորում տարեց խնամողների համար
- Հարաբերությունների կառուցում

8. ԱՆՅԱՍԱԶԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄ

Իմացեք, թե ինչ անել, եթե համաձայն չեք որոշման հետ և որտեղ կարող եք օգնություն ստանալ:

Ի՞նչ կլինի, եթե ես համաձայն չեմ տարածաշրջանային կենտրոնի հետ:

Երբեմն դուք կամ ձեր ընտանիքը կարող է չհամաձայնվել ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի որոշման հետ, և դա նորմալ է:

Անհամաձայնության օրինակներ կարող են լինել.

- Ձեր տարածաշրջանային կենտրոնը ցանկանում է փոխել IPP ծառայության համար ձեր ստացած ժամերի քանակը: Դուք ցանկանում եք պահպանել ձեր ծառայության ժամերը նույնը:
- Դուք տարածաշրջանային կենտրոնից նոր ծառայություն եք խնդրել: Տարածաշրջանային կենտրոնը հայտնել է, որ ծառայության կարիք չկա:
- Դուք դիմել եք տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար: Տարածաշրջանային կենտրոնից ասացին, որ դուք իրավասու չեք:
- Դուք արդեն ստանում եք տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններ: Տարածաշրջանային կենտրոնը հայտնել է, որ դուք այլևս իրավասու չեք:

Դուք ստանում եք Գործողության ծանուցում (NOA), երբ դուք և տարածաշրջանային կենտրոնը համաձայնության չեք գալիս: Տարածաշրջանային կենտրոնը ուղարկում է NOA-ն: NOA-ն ձեզ պատմում է այդ որոշման պատճառների մասին: Դուք պետք է տարածաշրջանային կենտրոնին տեղեկացնեք, թե ինչպես եք ուզում ստանալ NOA-ն: Կարող եք ընտրել էլ. փոստ, սովորական փոստ կամ պատվիրված փոստ, որտեղ դուք ստորագրում եք որպես ապացույց, որ ստացել եք նամակը: Դուք նամակը կստանաք անհամաձայնությունից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում: NOA-ն ձեզ կտեղեկացնի որոշման կայացման ամսաթվի մասին: NOA-ն նկարագրում է ձեր բողոքարկման իրավունքները և տրամադրում է բողոքարկման հարցման ձևաթուղթ:

Եթե դուք և տարածաշրջանային կենտրոնը համաձայնության գաք ձեր ծառայությունների կամ իրավասության վերաբերյալ որոշումների շուրջ, դուք չեք ստանա NOA: Այս համաձայնությունները կոչվում են փոխադարձ համաձայնություն: Բոլոր համաձայնագրերը պետք է լինեն գրավոր: Դուք կարող եք նամակ ստանալ ձեր տարածաշրջանային կենտրոնից, որը հաստատում է ձեր համաձայնությունը: Սա կոչվում է «Բարի կամքի հավատքի նամակ»:

Երբեմն դուք և ձեր ծառայությունների համակարգողը կարող եք քննարկել և գտնել ձեզ համար հարմար լուծում: Այլ դեպքերում կարող եք բողոքարկել բողոքը: Դուք [բողոքարկման դիմումի ձևաթուղթ](#) եք ներկայացնում DDS-ին՝ ձեր բողոքարկումը սկսելու համար: Ձեր NOA-ն նաև տրամադրում է բողոքարկման դիմումի ձևը:

Ի՞նչ է բողոքարկումը:

Բողոքարկումը գործընթաց է, որը դուք սկսում եք, երբ համաձայն չեք տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից կայացրած որոշման հետ: Սա կարող է լինել որոշում տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու ձեր իրավասության կամ ստացվող ծառայությունների տեսակի կամ քանակի վերաբերյալ:

«Բողոքարկումները որոշ ժամանակ են պահանջում համակարգով քննության առնելու համար: Երբեմն պատասխանը որոշելու համար անհրաժեշտ է երրորդ կողմ, ինչ-որ մեկը, որը ներգրավված չէ դրանում»:

- Ընտանեկան իրավունքների պաշտպան

Ո՞վ կարող է օգնել ինձ իմ բողոքարկման հարցում:

Դուք իրավունք ունեք, որ ինչ-որ մեկը օգնի կամ աջակցի ձեզ ձեր բողոքարկման գործընթացում: Դա կարող է լինել ձեր ծառայությունների համակարգողը կամ տարածաշրջանային կենտրոնի այլ աշխատակից: Դա կարող է լինել փաստաբան կամ այլ անձ: Այս անձը կարող է լինել ձեր լիազոր ներկայացուցիչը: Եթե համաձայն եք, ձեր լիազոր ներկայացուցիչը կստանա տեղեկատվություն ձեր բողոքարկման վերաբերյալ:

Դուք կարող եք դիմել փաստաբանի կամ որևէ այլ անձի՝ ձեր բողոքարկմանը նախապատրաստվելու համար: Դուք կարող եք փաստաբան ներգրավել ձեր բողոքարկման ցանկացած փուլում: Եթե միջնորդությանը կամ լսմանը մասնակցում է փաստաբան, ապա նախ պետք է տեղյակ պահեք տարածաշրջանային կենտրոնին: Փաստաբանի օգնության մասին լրացուցիչ տեղեկություններ կարող եք գտնել [Լանտերմանի օրենքի իրավասության & Ծառայության բողոքարկման գործընթաց](#) բաժնում:

Ռեսուրսները կարող են օգնել կողմնորոշվել գործընթացի ցանկացած փուլում: Սա ներառում է օգնություն հետևյալի հետ կապված՝

- Բողոքարկումներ
- Օրենքի և ձեր իրավունքների ըմբռնումը
- Ընդհանուր հարցեր, որոնք կարող եք ունենալ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու եղանակը իմանալիս

Օգնելու համար հասանելի ռեսուրսները ներառում են՝

DDS-ի օմբուդսմենի գրասենյակ. Տեղեկություններ է տալիս տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների մասին, այդ թվում՝ Ինքնորոշման ծրագիրը:

DDS-ի օմբուդսմենի գրասենյակը կարող է.

- Ձեզ տեղեկատվություն տրամադրել բողոքարկման գործընթացի վերաբերյալ
- Օգնել ձեզ հասկանալ ձեր բողոքարկման վերաբերյալ ստացված ձևերը
- Ցույց տալ, թե ինչպես լրացնել բողոքարկման դիմումի ձևաթուղթը
- Լսել ձեր բողոքները
- Օգնել ձեզ կազմակերպել հանդիպում՝ ձեր տարածաշրջանային կենտրոնների հետ ձեր անհամաձայնության մասին խոսելու համար

DDS-ի օմբուդսմենի գրասենյակը չի կարող՝

- Որոշել, թե ով է ճիշտ և ով է սխալ
- Ներկայացնել ձեզ բողոքարկման գործընթացում
- Իրենց կարծիքը հայտնել դատարանին կամ լսումների պատասխանատուին
- Փոփոխել վերջնական լսման որոշումը

Հաճախորդների իրավունքների պաշտպանության գրասենյակ (OCRA). Տրամադրում է անվճար իրավաբանական տեղեկատվություն, խորհրդատվություն և ներկայացուցչություն տարածաշրջանային կենտրոնից ծառայություններ ստացող անձանց: Նրանք նաև օգնում են այն մարդկանց, ովքեր փորձում են իրավասու լինել տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններից օգտվելու համար: OCRA-ն օգնում է Կալիֆորնիայի բոլոր 21 տարածաշրջանային կենտրոնների բնակիչներին: Նրանք կարող են օգնել ձեզ հասկանալ ձեր իրավունքները և ծառայություններ ստանալ այլ գործակալություններից: OCRA-ն Կալիֆորնիայի հաշմանդամների իրավունքների պաշտպանության կազմակերպության մաս է կազմում, և OCRA-ն ֆինանսավորվում է DDS-ի կողմից:

OCRA-ն կարող է.

- Օգնել ձեզ ծառայություններ ստանալ
- Ձեզ տրամադրել տեղեկատվություն իրավունքների և ծառայությունների մասին
- Ձեզ տեղեկատվություն տրամադրել բողոքարկման գործընթացի վերաբերյալ
- Վերանայել ձեր տարածաշրջանային կենտրոնից ստացված տեղեկատվությունը
- Օգնել լրացնել բողոքարկման ձևերը
- Ներկայացնել ձեզ հանդիպումների և լսումների ժամանակ

Ընտանեկան ռեսուրսների կենտրոն (FRC). Աջակցություն և ռեսուրսներ է տրամադրում անհատներին և ընտանիքներին: Կալիֆորնիայում կան բազմաթիվ FRC-ներ՝ տեղական ռեսուրսներով և աջակցությամբ:

Ձեր FRC-ն կարող է.

- Անձնակազմը բաղկացած է երեխաների ծնողներից և զարգացման խնդիրներ ունեցող մեծահասակներից
- Կապել ձեզ այլ անհատների կամ ընտանիքների հետ, ովքեր անցնում են նույն ճանապարհով, ինչ դուք
- Կապել ձեզ տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններ ունեցող կամ ծնող հանդիսացող անձի հետ
- Ձեզ տեղեկատվություն տրամադրել զարգացման ուշացումների և հաշմանդամությունների մասին
- Ձեզ տեղեկատվություն տրամադրել տարածաշրջանային կենտրոնների և ծառայություններ ստանալու եղանակների մասին
- Տեղեկատվություն ունենալ այլ տեղական ռեսուրսների մասին, որոնք կարող են օգնել
- Տեղեկատվություն ունենալ բողոքարկման գործընթացի և ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի հետ ձեր անհամաձայնությունը լուծելու համար ձեռնարկվող քայլերի մասին:

Չարգացման հաշմանդամությունների նահագային խորհուրդը (SCDD). Սա նահանգային գործակալություն է, որը աշխատում է հաշմանդամություն ունեցող անձանց և նրանց ընտանիքների կյանքը բարելավելու ուղղությամբ: Նրանք կարող են օգնել ձեզ տեղեկանալ տարածաշրջանային կենտրոնների մասին: Կալիֆորնիայում կան 12 տարածաշրջանային գրասենյակներ, այնպես որ կարող եք գտնել ձեզ մոտ գտնվող գրասենյակը:

Այլ ռեսուրսներ. Ձեր տարածաշրջանային կենտրոնը կարող է տեղյակ լինել այլ տեղական աջակցության խմբերի կամ համայնքային կազմակերպությունների մասին, որոնք կարող են օգնել ձեզ: Ավելի շատ տեղեկություններ ստանալու համար դիմեք ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունների համակարգողին կամ տարածաշրջանային կենտրոնի մեկ այլ աշխատակցի:

Այս ռեսուրսների հետ կապվելու վերաբերյալ տեղեկատվությունը կարող եք գտնել Բաժին 9-ում:
[Լրացուցիչ ռեսուրսներ և աջակցություն:](#)

Ո՞րն է բողոքարկում ներկայացնելու ժամկետը:

Դուք պետք է ժամանակին ներկայացնեք ձեր բողոքարկման հայցը: Կան երկու վերջնաժամկետ, որոնք դուք պետք է իմանաք: Առաջինը պետք է հանձնվի 30 օրվա ընթացքում, իսկ երկրորդը՝ 60 օրվա ընթացքում:

1. Որպեսզի բողոքարկման ընթացքում ձեր ներկայիս ծառայությունները նույնը մնան, դուք պետք է բողոքարկեք ձեր NOA-ն ստանալուց հետո 30 օրվա ընթացքում և մինչև գործողության իրականացումը: Ձեր ներկայիս ծառայությունների պահպանումը բողոքարկման ընթացքում կոչվում է «օգնության վճարումը սպասման փուլում»:
2. Եթե ձեր բողոքարկման հայցը ներկայացվում է ձեր NOA-ն ստանալուց հետո 31-ից 60 օրվա ընթացքում, տարածաշրջանային կենտրոնի որոշումը կկայացվի ձեր բողոքարկման ընթացքում:

Ի՞նչ օրինական իրավունքներ ունեմ ես բողոքարկման գործընթացում:

Դուք ունեք որոշակի իրավունքներ բողոքարկման ընթացքում: Իրավունքները նկարագրված են ձեր NOA-ում:

Բողոքարկման գործընթացի բոլոր փուլերում դուք իրավունք ունեք տեղեկատվություն ստանալ ձեզ հայտնի և հասկանալի լեզվով: Սա ներառում է ձեր NOA-ն և բողոքարկման ձևերը: Դուք նաև իրավունք ունեք թարգմանչի ծառայություններից օգտվելու բողոքարկման բոլոր փուլերում:

Թարգմանիչը պետք է կարողանա թարգմանել արդյունավետ, ճշգրիտ և չեզոք: Տարածաշրջանային կենտրոնը թարգմանիչ է տրամադրում ձեր ոչ պաշտոնական հանդիպման ժամանակ: Լսումների գրասենյակը տրամադրում է թարգմանիչ ձեր միջնորդության և լսումների համար:

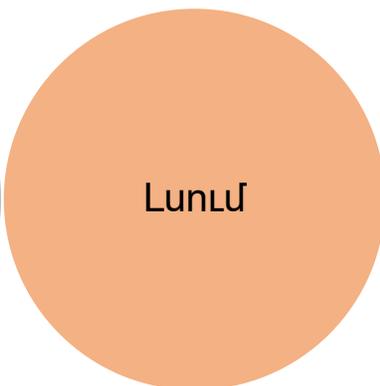
Դուք կարող եք ավելին կարդալ ձեր իրավունքների մասին [«Ձեր իրավունքները բողոքարկման ընթացքում»](#) բաժնում:

Ի՞նչ է տեղի ունենում բողոքարկման գործընթացի ընթացքում:

Բողոքարկման գործընթացը բաղկացած է երեք մասից: Կարող եք օգտագործել այս մասերից մեկը կամ մի քանիսը: Ընտրեք այն մասերը, որոնք ցանկանում եք օգտագործել ձեր բողոքարկման հայտի ձևաթղթում: Եթե դուք չեք լուծում ձեր անհամաձայնությունը՝ օգտագործելով մեկ մասը, կարող եք որոշել օգտագործել մյուս մասերը:

Բողոքարկման գործընթացի երեք մասերն են՝

1. Ոչ պաշտոնական հանդիպում. Դուք հանդիպում եք տարածաշրջանային կենտրոնի տնօրենի կամ նրա ընտրած մեկի հետ: Դուք և տարածաշրջանային կենտրոնը կփորձեք լուծել ձեր բողոքարկումը:
2. Միջնորդություն. Դուք և տարածաշրջանային կենտրոնը հանդիպում եք հաշտարարի հետ: Հաշտարարը անաչառ անձ է և չի աշխատում տարածաշրջանային կենտրոնի համար: Հաշտարարը փորձում է օգնել ձեզ և տարածաշրջանային կենտրոնին համաձայնության գալ տարածաշրջանային կենտրոնի որոշման վերաբերյալ: Եթե համաձայն չեք, կարող եք օգտագործել բողոքարկման գործընթացի այլ մասերը:
3. Լսում. Ձեր լսումը Լսումների պատասխանատուի մոտ է: Լսումների պատասխանատուն չի աշխատում տարածաշրջանային կենտրոնում: Լսումների պատասխանատուն լսում է ձեզ անհիմն և տարածաշրջանային կենտրոնից ստացված տեղեկատվությունը: Լսումների պատասխանատուն կօգնի ձեզ բացահայտել ձեր փաստերը: Լսումների պատասխանատուն լսումները դարձնում է արդար և ոչ պաշտոնական: Այնուհետև լսումների պատասխանատուն որոշում է ձեր բողոքարկման մեջ առկա հարցերը:

Որո՞նք են բողոքարկումը լրացնելու վերջնաժամկետները:

Բողոքարկումները պետք է լրացվեն DDS-ի կողմից ձեր բողոքարկման հայտի ձևը ստանալուց հետո 90 օրվա ընթացքում: Այս վերջնաժամկետները կարող են ավելի երկար տևել, եթե դուք կամ տարածաշրջանային կենտրոնը խնդրեք երկարաձգում (հետաձգում):

Ժամկետների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք ընթերցել [Բողոքարկման գործընթացի ժամանակացույց](#) բաժինը:

Ու՞մ պետք է բողոք ներկայացնեմ, եթե կարծում եմ, որ տարածաշրջանային կենտրոնը կամ մատակարարը անարդարացիորեն են վարվել ինձ հետ:

Եթե կարծում եք, որ տարածաշրջանային կենտրոնը կամ ծառայություն մատուցողը մերժել է ձեր իրավունքները կամ չի հետևել օրենքին, կարող եք ներկայացնել 4731 բաժնի բողոք: Բողոքների օրինակներն են՝

- Իմ գաղտնիությունը խախտվեց
- Ես չեմ ստացել իմ IPP-ում նշված ծառայությունները
- Ինձ իրավունք չտրվեց ընտրելու ծառայության տարբերակները
- IPP-ն չի նշանակվել դրա մասին հայտ ներկայացնելուց հետո 30 օրվա ընթացքում
- Ես չեմ ստացել իմ IPP-ի պատճենը 45 օրվա ընթացքում
- Ինձ թույլ չէին տալիս ընկերներիս տուն հրավիրել
- Իմ անձնական կյանքը խախտվել է

Ձեր 4731 բողոքը ներկայացվել է ձեր տարածաշրջանային կենտրոն: Տարածաշրջանային կենտրոնն ունի 20 աշխատանքային օր՝ ձեր բողոքը քննելու և որոշում կայացնելու համար:

Եթե դուք համաձայն չեք տարածաշրջանային կենտրոնի որոշման հետ, կարող եք խնդրել DDS-ին վերանայել այն: Դուք պետք է 15 աշխատանքային օրվա ընթացքում խնդրեք DDS-ին վերանայել տարածաշրջանային կենտրոնի որոշումը: DDS-ը 45 օր ունի ձեզ պատասխանելու համար:

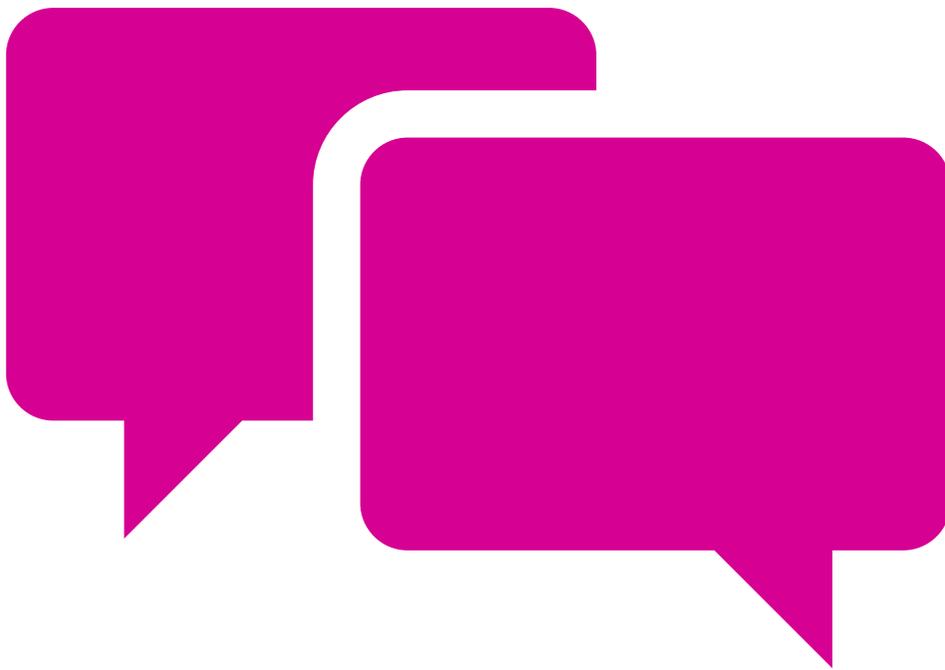
Դուք կարող եք ավելի շատ տեղեկություններ ստանալ 4731 բողոքների մասին և գտնել DDS բողոքարկումների կոնտակտային տվյալները DDS կայքում [Սպառողների իրավունքներ, բողոքարկումներ և բողոքներ](#) բաժնում:

Այս փաստաթուղթը միայն տեղեկատվական նպատակներով է և իրավաբանական խորհրդատվություն չէ: Խնդրում ենք սա օգտագործել որպես ռեսուրս՝ ձեր տեղական տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից տրամադրված ցանկացած լրացուցիչ տեղեկատվության հետ միասին:

9. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ ԵՎ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Սա այն վայրն է, որտեղ դուք կարող եք գրի առնել կարևոր տեղեկություններ կամ կապ հաստատել այն մարդկանց հետ, ովքեր կարող են օգնել:

Կոնտակտներ

Ձեր տարածաշրջանային կենտրոնը գտնելու համար այցելեք [DDS կայքը](#) և որոնման պատուհանում մուտքագրեք ձեր փոստային ինդեքսը:

Լուս Անջելես վաչաշրջանի փոստային ինդեքսերը որոնելու համար սեղմեք «Լուս Անջելեսի վարչաշրջան» ներդիրը:

Օգտագործեք այս ցանկը՝ ձեր տարածաշրջանային կենտրոնի կոնտակտային տվյալները մեկ տեղում պահելու համար.

Իմ տարածաշրջանային կենտրոնը

Անուն՝

Յեռախոս՝

Ընդհանուր էլ. փոստ՝

Իմ ծառայությունների համակարգողը

Անուն՝

Յեռախոս՝

Էլ. հասցե՝

Իմ ծառայությունների համակարգողի մենեջերը

Անուն՝

Յեռախոս՝

Էլ. հասցե՝

Իմ տեղական ընտանեկան ռեսուրսների կենտրոնը

FRC անվանումը՝

Իմ կոնտակտային անձը՝

Յեռախոս՝

Էլ. հասցե՝

Չարգացման ծառայությունների վարչություն

[Կայք](#)

Յեռախոս՝ 833-421-0061

Էլ. հասցե՝ info@dds.ca.gov

Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակ

[Կայք](#)

Յեռախոս՝ 877-658-9731

Էլ. հասցե՝ Ombudsperson@dds.ca.gov

Հաճախորդների իրավունքների պաշտպանության գրասենյակ

Նահանգային կոնտակտային տեղեկություններ

[Կայք](#)

Յեռախոս՝ 800-776-5746

TTY՝ 800-719-5798

Իմ տեղական հաճախորդների իրավունքների պաշտպանության գրասենյակը

Իմ կոնտակտային անձը՝

Ջեռախոս՝

Էլ. հասցե՝

Disability Rights California

[Կայք](#)

Յեռախոս՝ 800-776-5746

TTY զանգ՝ 800-719-5798

Չարգացման հաշմանդամությունների նահագային խորհուրդ

[Կայք](#)

Յեռախոս՝ (916) 263-7919

Անվճար՝ (833) 818-9886

Չարգացման հաշմանդամությունների նահագային խորհրդի իմ տեղական գրասենյակը

Իմ կոնտակտային անձը՝

Յեռախոս՝

Էլ. հասցե՝

տեղական ռեսուրսներ

Ռեսուրսի անվանում	Կապ	Ի՞նչ կատանամ այստեղ:
<p>Յյուսիսային Բեյ տարածաշրջանային կենտրոն</p>	<p>Napa County Office: 610 Airpark Rd. Napa, CA 94558 Յեռախոս՝ (707) 256-1100</p> <p>Sonoma County Office: 520 Mendocino Avenue Santa Rosa, CA 95401 Յեռախոս (707) 569-2000</p> <p>Northbay@nbc.net</p>	<p>Յյուսիսային Բեյի տարածաշրջանային կենտրոնը սպասարկում է ավելի քան 10,000 մարդու, որոնք ապրում են Նապայի, Սոնոմայի և Սոլանոյի աշխարհագրական սահմաններում: Կոաջնորդվելով մեր առաքելությամբ և արժեքներով՝ մենք օգնում ենք զարգացման հաշմանդամություն ունեցող մարդկանց ձեռք բերել այն ծառայություններն ու աջակցությունը, որոնք անհրաժեշտ են համայնքում ապրելու համար:</p>
<p>ParentsCan</p>	<p>433 Soscol Avenue, #B160 Napa, California 94559</p> <p>Յեռախոս՝ (707) 253-7444 Ֆաքս՝ (707) 253-2244</p> <p>parents@parentscan.org</p>	<p>Անհատական մենթորության, ամսական աջակցության խմբերի, ծնողական դասընթացների և սոցիալական ու ժամանցային միջոցառումների համակցությամբ, մենք առաջնորդում ենք ծնողներին յուրաքանչյուր գործընթացում անձամբ և մասնագիտական առումով Napa County:</p>
<p>Matrix Parents</p>	<p>Յեռախոս: (415) 884-3535</p> <p>helpline@matrixparents.org info@matrixparents.org</p>	<p>Matrix Parents-ը ուղղակիորեն ծառայություններ է մատուցում Նապա, Սոլանո և Սոնոմա շրջանների ընտանիքներին: Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների ընտանիքների հզորացում հաջողությամբ հասկանալու և մուտք գործելու այն համակարգերը, որոնք ծառայում են նրանց:</p>
<p>Common Ground Society</p>	<p>85 Brookwood Avenue #12 Santa Rosa, 95404</p> <p>Յեռախոս: (707) 806-2493</p> <p>hello@commongroundsociety.org</p>	<p>Common Ground Society-ը ջանասիրաբար աջատու է ընտանիքներին կապել այլ ընտանիքների հետ, ովքեր հասկանում են այս ճանապարհորդության ուրախություններն ու դժվարությունները: Նրանք առաջարկում են տարբեր կապեր միավորներ միջոցով ամսական հանդիպումներ:</p>
<p>Տնային աջակցության ծառայություններ</p> <p>a. Napa County b. Solano County c. Sonoma County</p>	<p>Napa: 650 Imperial Way Suite 101 Napa, CA 94559 Յեռախոս: 707-253-3818</p> <p>Solano: 275 Beck Avenue</p>	<p>Տնային աջակցող ծառայությունը (IHSS) Medi-Cal ծրագիր է, որը ֆինանսավորվում է գավառի, նահանգային և դաշնային գումարներով: IHSS ծրագրի նպատակն է թույլ տալ ցածր եկամուտ ունեցող տարեցներին, կույրերին և հաշմանդամություն ունեցող անձանց, որոնք վտանգի</p>

	<p>Fairfield, CA 94533 Դեռախոս՝ (707) 784-8259</p> <p>Sonoma: Դեռախոս՝ (707) 565-INFO (4636) IHSSintake@schsd.org</p>	<p>տակ են տնից դուրս տեղավորվելու համար, ապահով մնալ տանը՝ ինամբ տրամադրող ծառայությունների դիմաց վճարի տրամադրում</p>
<p>Կալիֆորնիայի երեխաների ծառայություններ</p>	<p>Napa: 2751 Napa Valley Corporate Dr. Bldg B. Napa, CA 94558 Դեռախոս: (707) 253-4391</p> <p>Solano: 275 Beck Ave, Fairfield, CA 94533 Դեռախոս՝ (707) 784-8650</p> <p>Sonoma: 463 Aviation Boulevard, 1st. Floor, Santa Rosa, CA 95403 (707) 565-4500</p>	<p>CCS ծրագիրը տրամադրում է ախտորոշման և բուժման ծառայություններ, բժշկական դեպքերի կառավարում և ֆիզիկական ու էրգոթերապիայի ծառայություններ CCS-ի համապատասխան բժշկական պայմաններ ունեցող 21 տարեկանից ցածր երեխաներին:</p>
<p>Գործընկերության առողջապահական ծրագիր Կալիֆորնիա</p>	<p>Solano/Napa՝ 4665 Business Center Drive Fairfield, CA 94534 Դեռախոս՝ (800) 863-4155</p> <p>Sonoma: 495 Tesconi Circle Santa Rosa, CA 95401</p> <p>Դեռախոս՝ (800) 863-4155</p>	<p>Կալիֆորնիայի համագործակցության առողջապահական կազմակերպությունը շահույթ չիտեսակող համայնքային առողջապահական կազմակերպություն է: Զամագործակցության պայմանագրեր պետության հետ՝ տեղական մատակարարների միջոցով Medi-Cal-ի առավելությունները տնօրինելու համար, որպեսզի մեր անդամները հասանելիություն ունենան բարձրորակ բուժօգնության:</p>
<p>Զատուկ կրթության տեղական պլանավորման տարածք (SELPA)</p>	<p>a. Napa County</p> <p>b. Solano County Vallejo City Unified School District</p> <p>c. Sonoma County Sonoma County Charter</p>	<p>SELPA-ն ստեղծվել է հաշմանդամություն ունեցող ուսանողների ու նրանց ընտանիքների համար հատուկ կրթական ծառայությունների և տեղաբաշխումների, վերապատրաստման, մոնիտորինգի ու ֆինանսական աջակցության և հզորացման շարունակականության ապահովման նպատակով: Մենք կենտրոնացած ենք այն աշխատանքի վրա, որը հասանելիություն է ապահովում, հնարավորություններ է ստեղծում եւ կենտրոնանում է բոլորի համար ներառման վրա երեխաները:</p>

Early Start-ից անցման վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար

Կալիֆորնիայի ռեսուրսներ.

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
Վաղ մանկության հատուկ կրթությունից անցման ձեռնարկ	Կալիֆորնիայի Կրթության վարչություն Չեռախոս՝ 916-319-0800	Տեղեկատվություն և ռեսուրսներ՝ նախադպրոցական տարիքի երեխաների համար վաղ տարիքից հատուկ կրթությանը անցման գործընթացում կողմնորոշվելու համար:
Վաղ մանկության արդյունավետ անցումներ. Ուղեցույց երեք տարեկանում անցման վերաբերյալ՝ Early Start-ից մանկապարտեզ	Չարգացման ծառայությունների վարչություն Չեռախոս՝ 800-515-BABY (800-515-2229) Էլ. հասցե՝ earlystart@dds.ca.gov	Տեղեկատվություն հարթ անցումների և ընտանիքներին ու նրանց երեխաներին 3 տարեկանում Early Start-ից այլ ծառայություններ անցնելու ընթացքում աջակցելու եղանակների մասին:
Early Start-ից դուրս գալը. IFSP-ից անցում դեպի IEP/IPP	Ծնողներ, որոնք օգնում են ծնողներին Չեռախոս՝ 855-727-5775	Տեսակյութ Early Start-ից անցման մասին:
Վաղ միջամտություն	Չարգացման հաշմանդամությունների նահանգային խորհուրդ - Սան Բեռնարդինոյի գրասենյակ Չեռախոս՝ 909 890-1259 Էլ. հասցե՝ sanbernardino@scdd.ca.gov	Տեղեկագիր, որը ներառում է անցումային գործընթացը և ժամանակացույցը:
First 5 California	Չեռախոս՝ 916-263-1050 Էլ. հասցե՝ info@ccfc.ca.gov	First 5 California-ն նվիրված է Կալիֆորնիայի փոքր երեխաների և նրանց ընտանիքների կյանքի բարելավմանը՝ կրթության, առողջապահական ծառայությունների, երեխաների ինսամքի և այլ կարևոր ծրագրերի համապարփակ համակարգի միջոցով:
Help Me Grow	Heather Little, M.Ed. Չամակարգերի տնօրեն	Տեղականորեն մշակված ռեսուրսների և ուղղորդման

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
	510-227-6967 heather@first5association.org	<p>համակարգ, որը բացահայտում է ընտանիքի երեխայի զարգացման կարիքները: Այն ապահովում է խնամքի համակարգում, որն անհրաժեշտ է համապատասխան ծառայություններին լավագույնս և ամենաժամանակին հասանելիությունն ապահովելու համար: Այն ունի ծրագրեր, որոնք նախատեսված են կրթական կարիքները վաղ հայտնաբերելու համար ռեսուրսներ, գործիքներ և լավագույն փորձը կիսելու համար: Ծրագրերը օգնում են ընտանիքներին ծանոթանալ Կալիֆորնիայի վաղ մանկության խնամքի համակարգին և կողմնորոշվել դրանցում:</p>
2-1-1	Քեռախոս՝ 211	2-1-1-ը անվճար տեղեկատվական և ուղեգրման ծառայություն է, որը մարդկանց կապում է իրենց համայնքի առողջապահական և մարդկային ծառայությունների հետ՝ օրական 24 ժամ, շաբաթական 7 օր:

Դպրոցական տարիքի և մեծահասակների ծառայությունների մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար

Կալիֆորնիայի ռեսուրսներ.

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
Ծերացման հարցերով տարածքային գործակալություններ (AAA)	Կալիֆորնիայի ծերացման վարչություն Չեռախոս՝ 800-510-2020	Ծառայություններ տարեցների և հաշմանդամություն ունեցող մեծահասակների համար:
Կալիֆորնիայի դպրոցների տեղեկատու	Կալիֆորնիայի Կրթության վարչություն	Կալիֆորնիայի հանրային և մասնավոր դպրոցների տեղեկատու:
Ընտանեկան ներգրավվածություն և գործընկերություններ	Կալիֆորնիայի Կրթության վարչություն Չեռախոս՝ 916-319-0800	Ռեսուրսներ և աջակցություն հաշմանդամություն ունեցող երեխաների ծնողների, ինամակալների և ընտանիքների համար:
Մտահոգությունների պատճառները	Կալիֆորնիայի կրթության վարչությունը համագործակցում է Չարգացման ծառայությունների վարչության հետ	Տեղեկատվություն զարգացման և վարքագծի վերաբերյալ անհանգստությունների և մտահոգությունների պատճառների և դրանք ձեր բժշկին կամ ձեր տարածաշրջանային կենտրոնին բացատրելու եղանակի մասին:
Անկախ կյանքի կենտրոններ	Վերականգնողական վարչություն Չեռախոս՝ 800-952-5544 TTY՝ 916-558-5673	Տեղեկատվություն հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար, ովքեր ցանկանում են ավելի անկախ ապրել:
Գտեք ձեր Ծնողական կենտրոնը Կալիֆորնիայում	Ծնողների տեղեկատվության և ռեսուրսների կենտրոն Չեռախոս՝ 973-642-8100	Չղումներ դեպի Ծնողների վերապատրաստման և տեղեկատվության կենտրոններ (PTI) և Չամայնքային ծնողական ռեսուրսների կենտրոններ (CPRC): PTI-ները և CPRC-ները տրամադրում են տեղեկատվություն, ռեսուրսներ և վերապատրաստում հատուկ

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
		կրթության (ներառյալ՝ վաղ սկիզբը) վերաբերյալ:
Տարածաշրջանային կենտրոններ	Չարգացման ծառայությունների վարչություն Չեռախոս՝ 833-421-0061 Էլ. հասցե՝ info@dds.ca.gov TTY՝ 711	Տեղեկատվություն տարածաշրջանային կենտրոնների և զարգացման հաշմանդամությունների վերաբերյալ այլ տեղեկություններ:
Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններ և նկարագրություններ	Չարգացման ծառայությունների վարչություն	Տարածաշրջանային կենտրոնների միջոցով հասանելի ծառայությունների ցանկը՝ ըստ տարիքային խմբի, անգլերեն և այլ լեզուներով, ինչպես նաև հղումներ դեպի այլ ծառայություններին վերաբերող տեղեկատվություն:
Ինքնորոշման ծրագիր	Չարգացման ծառայությունների վարչություն	Ինքնորոշման ծրագրի մասին ընդհանուր տեղեկություններ և Ինքնորոշման ծրագրի վերաբերյալ հաճախակի տրվող հարցեր:
Հատուկ կրթություն	Disability Rights California (DRC) Չեռախոս՝ 800-776-5746 TTY՝ 800-719-5798	Հատուկ կրթության վերաբերյալ ընդհանուր ռեսուրսներ:
FRCNCA Get Connected	Ընտանեկան ռեսուրսների կենտրոններ	Ընտանեկան ռեսուրսների կենտրոնի (FRCS) ցանցի քարտեզ և յուրաքանչյուրի կոնտակտային տվյալներ:
Ընտանիքի հզորացման կենտրոններ	Seeds of Partnership Չեռախոս՝ 916-228-2388	Ուսուցում և տեղեկատվություն Կալիֆորնիայում 3-ից 22 տարեկան հաշմանդամություն ունեցող երեխաների և երիտասարդ չափահասների ընտանիքների համար:

Ազգային ռեսուրս.

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
Ճնողներ & Ընտանիքներ	ԱՄՆ Կրթության վարչություն Չեռախոս՝ 202-245-7459	Ռեսուրսներ ընտանիքների համար՝ հատուկ կրթության վերաբերյալ ամբողջ Միացյալ Նահանգների համար, բայց ոչ միայն Կալիֆորնիայի համար:

Առողջապահության և սոցիալական ծառայությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար

Կալիֆորնիայի ռեսուրսներ.

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
Medi-Cal անհատների համար	Առողջապահական ծառայությունների վարչություն Medi-Cal-ի օգնության գիծ. 800-541-5555 Չեռախոս՝ 916-636-1980	Տեղեկատվություն Medi-Cal-ի մասին:
Սոցիալական ծառայությունների վարչություն	Սոցիալական ծառայությունների վարչություն Չեռախոս՝ 916-651-8848	Տեղեկատվություն տարբեր ծառայությունների, այդ թվում՝ տանը աջակցվող ծառայությունների մասին:
Հոգեկան առողջություն բոլորի համար	Կալիֆորնիա նահանգ	Տեղեկատվություն անվճար հոգեկան առողջության աջակցության, բարեկեցության ռեսուրսների, հուզական աջակցության և այլնի մասին:
Family Voices of California (FVCA)	Family Voices of California Չեռախոս՝ (415) 282-7494	Տեղեկատվություն և աջակցություն ընտանիքներին՝ իրենց երեխաների առողջության ինսամբի վերաբերյալ տեղեկացված որոշումներ կայացնելու համար:

Ազգային ռեսուրս.

Սոցիալական ապահովագրության վարչություն (Դաշնային)	Սոցիալական ապահովագրության վարչություն	Տեղեկություններ Լրացուցիչ ապահովագրական եկամտի (SSI) և սոցիալական
---	--	---

	Հեռախոս՝ 800-772-1213	ապահովագրության վերաբերյալ:
--	-----------------------	-----------------------------

Ձեր հրավուևքների մասին լրացուցիչ տեղեկությունների համար

Կալիֆորնիայի ռեսուրսներ.

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
Ճնորդների հրավուևքները	Կալիֆորնիայի Կրթության վարչություն Հեռախոս՝ 916-319-0800	Տեղեկատվություն հրավուևքների և դատավարական պաշտպանության միջոցների մասին:
Լանտերմանի օրենքի սպառողի ուղեցույց	Չարգացման ծառայությունների վարչություն	Տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ է խոստանում Լանտերմանի օրենքը, թե ինչպես կարելի է գործընկեր լինել տարածաշրջանային կենտրոնի և այլ ծառայություն մատուցողների հետ կյանքի ընտրություններ կատարելիս և գաղափարներ է առաջարկում անհրաժեշտ ծառայություններն ու աջակցությունը ստանալու համար:
Բողոքարկումներ և բողոքներ	Չարգացման ծառայությունների վարչություն	Տեղեկատվություն սպառողների, ընտանիքների, վաճառողների և մատակարարների համար՝ բողոքարկում կամ բողոք ներկայացնելու եղանակի վերաբերյալ:
Մարդու հրավուևքների պաշտպանի գրասենյակ	Չարգացման ծառայությունների վարչություն Էլ. հասցե՝ Ombudsperson@dds.ca.gov Հեռախոս՝ 877-658-9731	Տեղեկատվություն սեփական հրավուևքների պաշտպանների և ընտանիքների համար՝ Լանտերմանի օրենքով հասանելի տարածաշրջանային կենտրոնների ծառայություններից օգուվելու համար:
Ինքնորոշման ծրագրի օմբուդսմենի գրասենյակ	Չարգացման ծառայությունների վարչություն	Տեղեկատվություն սեփական հրավուևքների

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
	<p>Էլ.հասցե՝ SDP.Ombudsperson@dds.ca.gov</p> <p>Չեռախոս՝ 877-658-9731</p>	<p>պաշտպանների և ընտանիքների համար՝ Ինքնորոշման ծրագրին մասնակցելու համար:</p>
<p>Չատուկ կրթության իրավունքներ և պարտականություններ (SERR)</p>	<p>Disability Rights California (DRC)</p> <p>Չեռախոս՝ 800-776-5746</p> <p>TTY՝ 800-719-5798</p>	<p>Ինչպես դառնալ հատուկ կրթության համար իրավասու, ինչպես դիմել և պաշտպանել հատուկ կրթական ծառայությունները, և ինչ անել, եթե համաձայն չեք դպրոցական շրջանների հետ:</p>
<p>Վարչական լուծման գրասենյակի մասին</p>	<p>Էլ.հասցե՝ DGSOAHFeedback@dgs.ca.gov</p> <p>Չեռախոս՝ 916-263-0550</p>	<p>Միջնորդության և/կամ լուծման հարցումները ներկայացվում են Վարչական լուծման գրասենյակին (OAH): Լուծման պատասխանատուն հավաքում է տեղեկատվություն, վերանայում է փաստաթղթերը, լուծ է ցուցմունքները և որոշում է կայացնում:</p>
<p>Լանտերմանի օրենքի համաձայն իրավունքներ (RULA)</p>	<p>Disability Rights California (DRC)</p> <p>Չեռախոս՝ 800-776-5746</p> <p>TTY՝ 800-719-5798</p>	<p>Օգնություն Լանտերմանի օրենքով սահմանված աջակցության և ծառայությունների իրավունքների, տարածաշրջանային կենտրոնի և ծառայություն մատուցողների հետ կապված իրավունքների հասկանալու հարցում:</p>

Ազգային ռեսուրս.

Ռեսուրսի անվանումը	Կապ	Ի՞նչ կգտնեմ այստեղ:
Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների կրթության և պաշտպանության հիմնադրամ	<p>Էլ. հասցե՝ info@dredf.org</p> <p>Հեռախոս՝ 510-644-2555</p>	<p>Տեղեկատվություն հաշմանդամություն ունեցող անձանց և հաշմանդամություն ունեցող երեխաներ ունեցող ծնողների համար նախատեսված վերապատրաստման, կրթության և իրավական պաշտպանության վերաբերյալ:</p>

10. ՀԱՃԱԽ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ

Սովորեք այն բառերի և արտահայտությունների մասին, որոնք կարող եք հաճախ լսել կամ տեսնել:

Իրավապաշտպան (Advocate).

Իրավապաշտպանը այն անձն է, ով ներկայացնում է ձեր շահերը: Այս անձը կարող է օգնել և աջակցել անհրաժեշտության դեպքում, օրինակ՝ մասնակցել հանդիպման կամ գրել պաշտոնական խնդրանք-նամակ և տալ առաջարկություններ: Յուրաքանչյուրը կարող է լինել իրավապաշտպան, բայց հաճախ այդ անձը փաստաբան չէ և իրավաբանական խորհրդատվություն չի տրամադրում:

Շահերի պաշտպանություն (Advocacy).

Սեփական շահերը պաշտպանելու կամ ընտանիքի շահերն ու իրավունքները պաշտպանելու գործողությունը:

Ամերիկյան ժեստերի լեզու (ASL) (American Sign Language [ASL]).

ASL-ը տեսողական լեզու է, որն օգտագործում է ձեռքերի և դեմքի շարժումները:

Հաշմանդամություն ունեցող ամերիկացիների մասին օրենք (ADA) Americans with Disabilities Act [ADA].

Դաշնային օրենք, որն արգելում է խտրականությունը՝ հիմնված անձի հաշմանդամության վրա:

Բողոքարկում (Appeal).

Գրավոր դիմում DDS-ին՝ տարածաշրջանային կենտրոնի որոշման փոփոխության վերաբերյալ:

Կիրառական վարքային վերլուծություն (ABA) (Applied Behavior Analysis [ABA]).

Առևտրով մարդկանց համար տարածված վարքային միջամտություն: ABA-ն վարքային փոփոխության ռազմավարությունների օգտագործման ընդհանուր տերմին է սոցիալական և գործնական վարքագծերը բարելավելու համար: ABA տերմինը օգտագործվում է և՛ վարքային միջամտության, և՛ առաջընթացի չափման համար:

Ադապտիվ սարքավորումներ (Adaptive Equipment).

Ցանկացած սարք, գործիք կամ մեքենա, որն օգտագործվում է առօրյա կյանքի ցանկացած խնդիր լուծելու համար:

Օժանդակ տեխնոլոգիաներ (Assistive Technology).

Ցանկացած իր, սարքավորում կամ միջոց, որն օգտագործվում է ձեր հմտությունները բարձրացնելու, պահպանելու կամ կատարելագործելու համար:

Գնահատում կամ ուսումնասիրություն (Assessment or Evaluation).

Միջոց՝ որոշելու համար, թե արդյոք դուք իրավասու եք ծառայություններ ստանալու և որքան ծառայության կարիք ունեք տարածաշրջանային կենտրոնի միջոցով: Սրանք համակարգվում են տարածաշրջանային կենտրոնի ընդունող անձնակազմի կողմից: Սա կարող է լինել ձեր ուսումնական կարիքների, ուժեղ կողմերի և հետաքրքրությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն հավաքելու միջոց: Դուք կարող եք գնահատվել ձեր հետևյալի համար՝

- Եզակի կարիքներ և ուժեղ կողմեր, ինչպես նաև անհրաժեշտ ծառայություններ

- Ռեսուրսներ, առաջնահերթություններ և մտահոգություններ
- Ծառայություններ և աջակցություն, որոնք անհրաժեշտ են ձեր կյանքը բարելավելու համար

Աուտիզմ (ևսև կոչվում է աուտիզմի սպեկտրի խանգարում կամ ASD) (Autism [also called Autism Spectrum Disorder or ASD]).

Բարդ զարգացման խանգարում, որն ազդում է անձի հաղորդակցման և ուրիշների հետ փոխազդեցության վրա: Աուտիզմի սպեկտրի խանգարումը կամ ASD-ը «աուտիզմ» բառի փոխարեն լայնորեն օգտագործվող տերմին է՝ ի նշան այն բանի, որ աուտիզմը մարդկանց վրա տարբեր կերպ է ազդում: Սա համարվում է «սպեկտրի» խանգարում:

Մանկական ուղեղային կաթված (կամ CP) (Cerebral Palsy [or CP]).

Չարգացման խանգարում՝ կապված ուղեղի որոշակի տեսակի վնասվածքի կամ տրավմայի հետ՝ ծննդաբերությունից առաջ, ընթացքում կամ դրանից կարճ ժամանակ անց, որը հանգեցնում է մկանների վերահսկողության և կոորդինացիայի դժվարությունների:

Հաղորդակցություն (Communication).

Ավելին է, քան խոսելը: Դա մեկ անձից մյուսին ուղարկվող ցանկացած տեսակի հաղորդագրություն է՝ հնչյունների, բառերի կամ ֆիզիկական ակնարկների միջոցով, ինչպիսին է մարմնի լեզուն:

Գաղտնիություն (Confidentiality).

Ձեր անձնական տեղեկությունները չիրապարակելու իրավունքը առանց ձեր թույլտվության (բանավոր կամ գրավոր) կամ միայն այն դեպքում, երբ դա թույլատրվում կամ պահանջվում է օրենքով:

Համաձայնություն կամ տեղեկացված համաձայնություն (Consent or informed consent).

Ծրագրին կամ գործակալությունը տրված թույլտվությունը, սովորաբար գրավոր: Համաձայնությունը միշտ կամավոր է և կարող է չեղարկվել ցանկացած պահի:

Սպառող կամ սեփական շահերի պաշտպան (Consumer or Self-Advocate).

Չարգացման հաշմանդամություն ունեցող անձ, որը ստանում է տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություններ:

Սպառողների շահերի պաշտպան (Consumer Advocate).

Չարգացման հաշմանդամություն ունեցող անձ, որն աշխատում է տարածաշրջանային կենտրոնում: Նրանք կարող են՝

- Խոսենլ ձեզ հետ՝ տեսնելու համար, թե արդյոք դուք երջանիկ եք, առողջ և անվտանգ
- Աջակցել և պաշտպանել ձեզ
- Ապահովել հասակակիցների վերապատրաստում

Չարգացման հաշմանդամություն (Developmental Disability).

Կալիֆորնիայում զարգացման հաշմանդամություն ունեցող անձ է համարվում ցանկացած անձ, ով ունի էական հաշմանդամություն, ինչպիսիք են աուտիզմը, ուղեղային կաթվածը, Էպիլեպսիան,

մտավոր հաշմանդամությունը կամ նմանատիպ հիվանդությունը, որը սկսվել է 18 տարեկանից առաջ, և, հավանաբար, ծառայությունների կարիք կունենա ողջ կյանքի ընթացքում:

Early Start (Early Start).

Early Start-ը օգնում է սորաճիններին և փոքրիկներին՝ ծնունդից մինչև 3 տարեկան, ովքեր ունեն գարգացման ուշացումներ կամ հաշմանդամություն: Early Start-ի ծառայությունները նախատեսված են օգնելու համար իրավասու երեխաներին սովորել սոր հմտություններ, հաղթահարել դժվարությունները և մեծացնել կյանքում հաջողությունները:

Իրավասություն (Eligibility).

Լանթերմանի օրենքի ծրագրից ծառայություններ ստանալու համար անձի կողմից սահմանված պահանջները: Տարածաշրջանային կենտրոնների ծառայությունների համար կան տարբեր իրավասության պահանջներ, այդ թվում՝ Early Start-ը և տարածաշրջանային կենտրոնների միջոցով նախնական իրավասության պահանջները:

Էպիլեպսիա (Epilepsy).

Չարգացման խանգարում, որը ազդում է ուղեղի գործունեության վրա և առաջացնում է նոպաներ:

Ֆունկցիոնալ կարողություն (Functional Ability).

Վերաբերում է ձեր հիմնական կարիքների բավարարմանը, ուսմանը, աճին, որոշումների կայացմանը, շարժունակությանը, հարաբերությունների կառուցմանն ու պահպանմանը, ինչպես նաև ձեր համայնքի մաս կազմելուն:

Ընդհանուր ծառայություններ և բնական աջակցություններ (Generic Services and Natural Supports).

Տեղական, նահանգային կամ դաշնային գործակալությունների ռեսուրսներ: Դրանք ներառում են կրթական ծառայություններ, տնային աջակցության ծառայությունները, Medi-Cal-ը և սոցիալական ապահովությունը:

Տարեցների խնամք (Geriatric Care).

Ծառայություններ և աջակցություն 60 տարեկանից բարձր անձանց համար:

Տնային հանգիստ (In-Home Respite).

Ծառայություն, որը նախատեսված է ընտանիքին կամ ինամակալներին հանգստանալու համար և մատուցվում է ընտանեկան տանը:

Տնային աջակցության ծառայություններ (IHSS) (In-Home Supportive Services [IHSS]).

Նահանգային ծրագիր, որը կօգնի վճարել ծառայությունների համար, որպեսզի հաշմանդամություն ունեցող անձը կարողանա անվտանգ մնալ իր սեփական տանը:

Անհատականացված կրթական ծրագիր (IEP) (Individualized Education Program [IEP]).

Կրթական ծառայությունների գրավոր ծրագիր:

Անհատական ծրագրային պլան (IPP) (Individual Program Plan [IPP]).

Գրավոր ծրագիր, որը թվարկում է ձեր նպատակները համայնքային մասնակցության, բնակարանային ապահովման, աշխատանքի, ուսման և ազատ ժամանակի նման ոլորտներում: Ծրագիրը կներառի ծառայություններ և աջակցություն՝ ձեր նպատակներին հասնելու համար:

Ինստիտուցիոնալ դատողություն (Institutional Deeming).

Վերաբերում է կանոններին, որոնք կարող են օգնել ձեզ որակավորվել Medi Cal-ի համար ձեր ծնողների միջոցով, եթե դուք երեխա եք կամ ձեր ամուսնու/կնոջ միջոցով:

Ընդունում (Intake).

Տարածաշրջանային կենտրոնների կողմից օգտագործվող գործընթաց՝ որոշելու համար, թե արդյոք դուք իրավասու եք նրանց ծառայություններից օգտվելու համար և ինչ ծառայություններ են անհրաժեշտ:

Մտավոր հաշմանդամություն (Intellectual disability).

Մտավոր հաշմանդամությունը, որը կոչվում է նաև «ճանաչողական հաշմանդամություն», նախընտրելի տերմին է նկարագրելու այն վիճակը, երբ մարդիկ սովորում են ավելի դանդաղ տեմպով, քան մյուսները:

Բանավոր և գրավոր թարգմանչի ծառայություններ (Interpreter and Translator Services).

Մարդ, ով խոսում, գրում և հասկանում է այլ լեզու: Նրանք կարող են տեղեկատվություն փոխանցել անգլերենից ձեր ընտրած լեզվին:

Լանտերմանի օրենքը (Lanterman Act).

Կալիֆորնիայի օրենք, որը սահմանում է զարգացման հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքները՝ ստանալու իրենց անհրաժեշտ և ընտրած ծառայություններն ու աջակցությունը: Այս օրենքը կիրառվում է Չարգացման ծառայությունների վարչության կողմից, իսկ ծառայությունները մատուցվում են Կալիֆորնիայի տարածաշրջանային կենտրոնների համակարգի միջոցով:

Ամենաքիչ սահմանափակող միջավայրը (Least restrictive environment):

Օրենքը և դատարանները նշում են, որ բոլոր մարդիկ իրավունք ունեն օգնություն ստանալ այնպիսի եղանակներով և վայրերում, որոնք թույլ են տալիս անկախություն և ունեն անհրաժեշտ քանակությամբ վերահսկողություն:

Միջնորդություն (Mediation).

Հանդիպում՝ ձեր և տարածաշրջանային կենտրոնի միջև առկա անհամաձայնությունները լուծելու համար:

Medi-Cal (Medi-Cal).

Կալիֆորնիայի հանրային ծրագիր, որը վճարում է ցածր եկամուտ ունեցող կալիֆորնիացիների, ինչպես նաև շատ բարձր բժշկական ծախսեր ունեցող այլ անձանց առողջապահական և երկարատև ինսամքի ծառայությունների համար:

Գործողության մասին ծանուցում (NOA) (Notice of Action [NOA]).

Տարածաշրջանային կենտրոնի պաշտոնական նամակ, որը տեղեկացնում է ձեզ իրավասության կամ ծառայությունների փոփոխության կամ մերժման վերաբերյալ որոշման մասին:

Բուժքույրական ծառայություններ (Nursing Services).

Առողջական ինդիքների կանխարգելմանը նպաստող և առողջությունն ու զարգացումը խթանող ծառայություններ, որոնք կարող են ներառել բժշկի կողմից նշանակված դեղորայքի կամ այլ բուժումների տրամադրում:

Տնից դուրս հանգիստ (Out of Home Respite).

Ծառայություն, որը նախատեսված է ընտանիքին կամ ինսամակալներին հանգստանալու համար և մատուցվում է անձի տնից դուրս:

Մասնակցի կողմից ուղղորդված ծառայություններ (Participant-Directed Services).

Ծառայություններ, որոնք ձեզ հնարավորություն են տալիս ընտրել, թե ում վարձել, ժամանակացույց կազմել և վերահսկել IPP-ում թվարկված որոշակի տեսակի ծառայությունների մատուցումը:

Վերջին ատյանի վճարող (Payor of last resort).

Պահանջ՝ չօգտագործել տարածաշրջանային կենտրոնի միջոցները ծառայությունների համար, եթե այդ ծառայությունների համար վճարելու համար հասանելի է այլ պետական կամ մասնավոր աղբյուր:

Հասակակիցներ (Peers).

Մեկ այլ մարդ, ով հավասար է ձեզ: Նրանք կարող են լինել նույն տարիքի կամ մշակույթի ներկայացուցիչներ, ինչ դուք: Նրանք կարող են ունենալ նույն հետաքրքրությունները, ինչ դուք:

Անձնակենտրոն պլանավորում (Person-Centered Planning).

Գործընթաց, որի ընթացքում պլանավորման թիմը համագործակցում է ձեզ հետ՝ օգնելու ձեզ ձեր նպատակներին հասնելու և այդ նպատակներին հասնելու համար անհրաժեշտ ծառայությունների ու աջակցության հարցում: Անձնակենտրոն պլանավորումը նշանակում է կենտրոնանալ ձեր ուժեղ կողմերի, կարողությունների և կարիքների վրա՝ անկախ, արդյունավետ և բավարարված կյանք ունենալու համար:

Ֆիզիկական հաշմանդամություն (Physical Disability).

Ձեր մարմնի կամ մտքի վիճակ, որը դժվարացնում է կյանքում ինչ-որ բան անելը կամ սահմանափակում է ձեր ամենօրյա գործունեությունն ու փոխազդեցությունները:

Ժամանակավոր իրավասություն (Provisional Eligibility).

5 տարեկանից փոքր որոշ երեխաներ կարող են իրավասու լինել այսպես կոչված ժամանակավոր իրավասության համար: Երեխան կարող է դեռևս չունենալ համապատասխան ախտորոշում, կամ նա կարող է չունենալ զարգացման էական հաշմանդամություն: Երեխաները, ովքեր ծառայություններ են ստանում ժամանակավոր իրավասության միջոցով, կարող են դրանք ստանալ մինչև 5 տարեկանը: Այդ ժամանակ նրանք պետք է համապատասխանեն տարածաշրջանային կենտրոնի կողմից ծառայությունների շարունակական ընդունվելու իրավասության պահանջներին: Եթե նրանք դա չանեն, տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայությունները կդադարեն:

Հանրային գործակալություն (Public Agency).

Գործակալություն, գրասենյակ կամ կազմակերպություն, որը կառավարությունից գումար է ստանում՝ համայնքի այն մարդկանց օգնելու համար, ովքեր չեն կարող վճարել հիմնական կարիքների համար, ինչպիսիք են բնակարանը, սնունդը, տրանսպորտը և առողջապահությունը:

Ծառայության գնում (POS) (Purchase of Service [POS]):

Ինչպես են տարածաշրջանային կենտրոնները վճարում ձեր ծառայությունների և աջակցության համար:

Ուղորդում (Referral).

Ձեզ ուղարկել այլ վայր կամ անձի մոտ՝ լրացուցիչ տեղեկություններ, օգնություն կամ գործողություն ստանալու համար: Սա կարող է լինել անձ կամ խումբ, որն ունի ձեզ օգնելու հմտություններ:

Տարածաշրջանային կենտրոն (RC) (Regional Center [RC]).

Տարածաշրջանային կենտրոնները տեղական գործակալություններ են: Նրանք կազմակերպում են ծառայություններ զարգացման խնդիրներ ունեցող երեխաների և մեծահասակների, ինչպես նաև նրանց ընտանիքների համար: Կալիֆորնիայի յուրաքանչյուր տարածքում կա տարածաշրջանային կենտրոն: Դուք կաշխատեք ձեր բնակության վայրում գտնվող տարածաշրջանային կենտրոնի հետ:

Սեփական իրավունքների պաշտպան (Self-Advocate).

Մարդ, ով ակտիվ դեր է ստանձնում սեփական կյանքը բարելավելու գործում՝ խոսելով իր և իր համար կարևոր բաների, այդ թվում՝ սեփական առողջության և անվտանգության մասին:

Ինքնորոշման ծրագիր (SDP) (Self-Determination Program [SDP]).

Կամավորական ծրագիր, որը ձեզ ավելի մեծ վերահսկողություն է տալիս ձեր ծառայությունների պլանները կազմելու և ծառայություն մատուցողներ ընտրելու հարցում՝ ձեր կարիքները ավելի լավ բավարարելու և ձեր IPP նպատակներին հասնելու հարցում օգնելու համար: Դուք աշխատում եք ձեր պլանավորման թիմի հետ՝ որակյալ ծառայություն մատուցողներից, անհատներից կամ բիզնեսներից ծառայություններ, աջակցություն և ապրանքներ գնելու համար բյուջե և ծախսերի պլան մշակելու համար:

Ծառայության համակարգող կամ Գործի կառավարիչ (Service Coordinator or Case Manager).

Ձեր ծառայությունների համակարգողը ձեր հիմնական կոնտակտային անձն է տարածաշրջանային կենտրոնում: Նրանք մասնագետներ են և գիտեն ռեսուրսների, աջակցության և ծառայությունների մասին, որոնք կօգնեն ձեզ հասնել ձեր նպատակներին:

Ծառայություն մատուցող կամ մատակարար (Service Provider or Vendor).

Տարածաշրջանային կենտրոնի ծառայություն մատուցողները կարող են լինել անհատ կամ ընկերություն: Նրանց աշխատանքն է իմանալ, թե ինչպես օգնել ձեզ կյանքի նպատակներին հասնելու հարցում ձեզ հետ հանդիպելուց հետո: Այս տարածաշրջանային կենտրոնների ծառայություն մատուցողները կարող են նաև կոչվել վաճառողներ կամ մատակարարներ: Նրանք պետք է անցնեն հաստատման գործընթաց իրենց տեղական տարածաշրջանային կենտրոն(ներ)ի հետ: Նրանք կարող են ձեզ տրամադրել ծառայություններ և աջակցություն, որոնք համապատասխանում են ձեր տարիքին, մշակույթին, լեզվին, մատչելիությանը և կարիքներին:

Անցում (Transition).

Երբ կյանքի մեկ փուլից անցնում ես մյուսին: Սա կարող է լինել վաղ տարիքից մինչև նախադպրոցական, ավագ դպրոցից մինչև հետբուհական կրթություն, կրթությունից մինչև զբաղվածություն կամ համայնքային ծրագրեր: